

naš tednik

Letnik XXVII — Štev. 21 22. maja 1975 Cena 4.— šil. P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Ob izjavi dunajske zvezne vlade:

Nas čaka eno štetje za drugim!

Kaj vse čaka na koroške Slovence, če privolijo v tako imenovano „štetje posebne vrste“ oz. ugotavljanje manjšine, je zapisano prvič črno na belem: v odgovoru Dunaja na jugoslovansko izjavo ob priliki 20-letnice podpisa državne pogodbe brani zvezna vlada preštevati nje takole:

„Die nunmehr vorgebrachte Anschuldigung, wonach eine Volkszählung eine „zwangsweise ethnische Assimilierung“ der Minderheit bezwecke, ist um so unverständlicher, als es zu den selbstverständlichsten Aufgaben aller Staaten gehört, solche Erhebungen in gewissen Zeitabständen vorzunehmen, wobei in diesem besonderen Fall die Erklärung der Zugehörigkeit zur Minderheit in geheimer und in demokratischen Staaten üblicher Weise erfolgen soll.“

V jasnih besedah: zvezna vlada se ne bo zadovoljila z enkratnim preštevanjem tistih, ki še niso klonili pritisku asimilacije, ampak bo to preštevanje izvršila „in gewissen Zeitabständen“, v določenih časovnih presledkih! Napredovanje germanizacije na ta način ne bi bilo samo statistično zajeto, ampak bi zvezna vlada iz tega tudi takoj potegnila svoje „konsekvence“ in postopoma, od štetja do štetja zožila področje, na katerem bi še veljala določila državne pogodbe, predvsem njenega 7. člena. Člen 7, ki ni namenjen večini, ampak ima zelo jasno zaščitno namemo za pripadnike manjšine, bi na ta način bil člen 7 prefunkcioniran v zaščitno določbo pred Slovenci: manjšina bi se mogla razvijati samo v zoženem teritoriju, brez vsake možnosti, da bi se okrepila ali da bi celo ekspandirala; vsako ekspandiranje bi namreč prepovedalo avstrijsko manjšinsko pravo. Nasprotno pa bi imela manjšina svoje pravice omejene samo na ozek teritorij, pa še to ne za vedno, ampak samo do naslednjega štetja.

Na predvečer 15. maja je na Dunaju priredila avstrijska odporiška zveza protestno zborovanje, na katerem so govorili predsednik odporiške zveze Julius Kretschmer, predsednik KSŠ Mirko Boročnik in podpredsednik odporiške zveze Josef Hindels, ki je dejal, da se Avstrija leta 1945 ni sklicevala na odlične Hitlerjeve mladeniče, ampak na tiste borce, ki so prispevali svoj delež v protihitlerjanski aliansi.

Tako manjšinsko pravo, ki daje manjšini shujšanje kot edino zakonito alternativo za trenutno stanje, pa pomeni nič drugega kot zbirka predpisov o asimilaciji.

Tudi izraz za „manjšinsko pravo“ ne bi bil več pravilen. Revidirati bi ga morali v „večinsko pravo“. Z izvedbenimi zakoni revidirana državna pogodba. Ali še jasneje: pravica močnejšega. Tudi to je možno v avstrijski demokraciji.

Komisija kanclerja Kreiskega je opravila svojo nalogo. Izdelala je načrte za ugotavljanje manjšine, štetje posebne vrste in podobno. Večinoma se niso strinjali z izvedbo takega štetja, ampak pri načrto-

Dunaj: živahna zunanja politika vlade

Izjava jugoslovanske vlade je spravila v tek vso avstrijsko zunanjo politiko: dan po avstrijskem državnem jubileju je bila v parlamentu na sporedu točka o odpravi v osebem železniškem prometu med Avstrijo in Jugoslavijo. To točko so izbrali zastopniki vseh v parlamentu zastopanih strank, da so pošteno mahnil po zadnji izjavi SFRJ. Zunanjepolitični govornik ÖVP Karsek je dejal, da je jugoslovanska izjava namerna provokacija ter nič več in nič manj zahteval, naj se Avstrija ne zadovolji samo z verbalnim protestom, ampak naj zmanjša kontakte do južnega sosedu na vseh področjih.

Socialistični poslanec Luptovits je dejal, da morata v tem vprašanju vlada in opozicija najti skupen je-

zik. Pozdravil je ukrep vlade, ki je odpoklicala na poročanje avstrijskega veleposlanika dr. Otta. Da s kulturnimi dobrinami, ki so po besedah avstrijske izjave menda že tri mesece na razpolago, le ni vse tako jasno, je priznal tudi Luptovits, ko je dejal, da hoče Avstrija od Jugoslavije posebno klavzulo, da Jugoslavija tozadevno nima več nobenih nadaljnjih zahtev. V imenu svobodnjaške frakcije se je oglašil poslanec Scrinzi, ki se je sicer priznal k rešitvi vprašanja na medsebojnem razumevanju, pač pa je v isti sapi udaril po sezonskih delavcih ter dejal, da so zapleteni v vedno več zločinov.

Zunanji minister Bielka je nato — en dan prej kot je bilo predvideno — prebral avstrijski odgovor

na jugoslovansko izjavo (obe izjavi prinašamo na 3. strani v celotnem besedilu).

Že dan poprej pa je generalni tajnik ÖVP Kohlmaier zagotovil, da v tem vprašanju „ni razlike med ÖVP in SPÖ“.

● Avstrija je odpoklicala svojega veleposlanika v Beogradu na Dunaj na poročanje v zvezi z zadnjo izjavo jugoslovanske vlade. Zvezni kancler Bruno Kreisky pa je takoj po svoji vrnitvi iz Bolgarije (ki jo je imenoval „sosedo“) označil pisanje jugoslovanskih listov kot fašistično.

Kreisky noče opustiti štetja

Po ministrskem svetu je v torek izjavil zvezni kancler Bruno Kreisky, vlada ne bo opustila štetja posebne vrste, ker ima za seboj ves parlament. Z istimi besedami se je kancler tudi izrazil proti ugotavljanju manjšine (!). Razlike med štetjem posebne vrste in ugotavljanjem manjšine pa ni povedal. Vsekakor je dejal, da jugoslovanski protesti ne bodo nič spremenili na sklepu vlade. Štetje posebne vrste je imenoval kot zelo demokratično in — tolerantno. Tiste, ki so mnenja, da bo Avstrija opustila ugotavljanje, je kancler imenoval naivne. Očitno je Kreisky pripravljen iti do skrajnosti. Da bi mera njegovih izjav bila polna, je še dodal, da je napad na vlado v zvezi z dvojezičnimi napisi neupravičen, ker da je vlada sklenila tozadeven zakon, ki pa da ni bil uporaben. Kdo je kriv, da zakon danes ni izveden, kancler ni povedal.

be v celoti. Naš tisk, radio in televizija bodo tudi vnaprej žigosali vsak pojav oživljanja nacizma, pa naj bo to včasnejšim hitlerjevskim mladincem v sosedni deželi vseh ali ne. Bolestna občutljivost uradne Avstrije samo dokazuje, da imajo jugoslovanska opozorila in zahteve manjšine tudi znotraj avstrijske demokratične javnosti vse večjo odmevnost in podporo.

Pred tridesetimi leti so slovenski partizani skupaj z enotami Jugoslovanske ljudske armade plebiscitarno in s krvjo osvobodili celotno slovensko narodnostno ozemlje. Na bojiščih smo uresničili to, kar nam ni uspelo doseči v našem boju za mednarodno priznanje novih meja. Priključili smo velik del Primorske Jugoslaviji, umakniti pa smo se morali zaradi pritiska velikih sil s Koroške, Trsta in Gorice. „Tega nismo (Dalje na 4. strani)

Izjava proti štetju

Na pobudo Kluba slovenskih študentov na Dunaju so predstavniki različnih političnih in verskih organizacij razpravljali o vprašanju „Zakaj ugotavljanje manjšine odklanjamo“. Udeleženci so izdali posebno resolucijo, ki so jo podpisali med drugim dr. Berger, predsednik solidaritetne fronte s Čilom, ddr. Günther Nanning, publicist, vodja evangeličanske akademije Ulrich Trinks, Adalbert Krims, predsednik akcije Kritično krščanstvo, Hans Moser, predsednik BKS-a, Adalbert Konecny, predsednik Mlade generacije SPÖ, Michael Graber, predsednik komunistične študentske zveze, Günther Danhel, tajnik katoliške študentske mladine, dr. Fritz Hanacik, predsednik Zveze demokratičnih juristov, nadalje m. dr. tudi zastopniki gradiščanskih Hrvatov ter Kluba slovenskih študentov.

vanju so pridno sodelovali. Le trije člani so imeli toliko korajžje, da so bili dosledni in izstopili iz te dileme.

Kako odškodovati manjšino za škodo, ki jo je le-tej v njenem razvoju prizadel zakonodajalec s tem, da skozi dvajset let ni poskrbel za ustrezne izvedbene zakone, v kolikor so potrebni za člen 7, takih načrtov ni napravila nobena študijska komisija. Kreisky hoče z ugotavljanjem manjšine dati svoj sanctus zakonitosti tudi z nobenim izgovorom opravičljivemu zavlačevanju izpolnitve člena 7. Položaj koroških Slovencev ob podpisu državne pogodbe pred 20 leti je bil tudi po števil-

kah ljudskih štetij dokaj boljši kot je danes. Tudi to je revizija člena 7.

Tudi ugledni avstrijski državni pravniki so mnenja, da država jamči za škodo, ki je nastala zaradi tega, ker zakonodajalec ni sklenil izvedbenih zakonov, ki bi jih bil primoran skleniti. V teh dvajsetih letih pa je zakonodajalec zamudil skoraj vse, kar je v zvezi s členom 7. Koroški Slovenci smo dokaj skromni, kaj takega doslej še nismo zahtevali. In če bi kaj takega zahtevali, napravili kot vsak trgovec, ki terja zamudne obresti? — Zašumele bi v časopisnem gozdu, in bili bi vsi narod nepoboljšljivih ekstremistov.

Zgodovinski govor Ribičiča na Poljani

Predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič je v svojem slavnostnem govoru na proslavi 30-letnice sklepnih bitk in končne zmage nad nacifašističnimi vojaškimi silami na Poljani pri Prevaljah v soboto dopolne najprej spomnil, da so bili v tem kraju pod zasneženim vrhom Pece prav v teh dneh pred 30 leti zmagoviti boji enot IV. operativne cone in III. armade jugoslovanske vojske.

Ribičič je nato poudaril, da ni moč prešteti partizanskih grobišč na slovenskem Koroškem na tej in na oni strani meje in dejal, da so imeli od jeseni leta 1942 do zadnjih bitk partizanski bataljoni in grupa odredov v sestavi IV. operativne cone več kot 600 pomembnejših oboroženih spopadov s sovražnikom. „Ko današnji nacisti skrunijo partizanske spomenike v Sentrupertu, Grebinju, Žrelcu, Borovljah, Kotmari vasi in v Robežah, prevzemajo nase moralno odgovornost tudi za te žrtve, katerih imena so vžgana na lesenem križu v Železni Kapli,“ je poudaril Ribičič. „Slovensko ljudstvo v teh krajih je potrjevalo svojo bitnost s krvjo, življenji in žrtvovanjem.

To ljudstvo, ki se je potrdilo z lastnim bojem, se ne bo več dalo teptati od drugih, ne bo več ponižno prenašalo krivic, ki jih samo ne prizadeva nikomur. Njegove pravice ne žive samo v njegovi zavesti in srcih, osveščeni in združeni se borijo zanje preko svojih narodnostnih organizacij. Te pravice so zapisane tudi v avstrijski državni pogodbi in ustanovni listini OZN. O položaju koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov, danes govorijo v raznih komisijah OZN, na manjšin-

skih znanstvenih posvetovanjih v Ohridu, Trstu in drugod.

Zaradi vseh teh okoliščin, morajo in bodo naši koroški ljudje onkraj meje, združeni in enotni vztrajali v svojih pravičnih zahtevah in zato bomo tudi mi v Jugoslaviji, prav tako združeni in enotni odločno podpirali naše manjšine v zamestvu tudi vnaprej.

Prav te dni poteka dvajset let, odkar je bila podpisana državna pogodba in prav toliko let je minilo, odkar so koroški Slovenci poslali avstrijski vladi svoj memorandum,“ je nadaljeval. „Po dvajsetih letih morajo Korošci v novi spomeniči ponavljati stare zahteve, jugoslovanska vlada pa mora ponovno opozarjati republiko Avstrijo in mednarodno javnost na kršitve, neizpolnjevanje in celo popravljanje avstrijske državne pogodbe. Slovenska manjšina onstran Pece se danes bori za svoje elementarne narodnostne in socialne pravice v izredno težkih okoliščinah. Po dogovoru med tremi političnimi vodilnimi strankami jo poskušajo osamiti, osiromašiti z gospodarsko, kulturno in politično neenakopravnostjo in narediti iz njih manjvredne državljane.

V sosedni Avstriji ne proslavljajo zmage nad fašizmom tako kakor mi in tudi ne tako, kakor so jo še slavili pred desetimi leti, ko so zvonili zvonovi, vihrale zastave in se zbirali desetstotiči manifestantov. Uradna Avstrija je zabeležila jubilej na državni proslavi z govori štirih velikih. Na tej proslavi so izrekli tudi nekaj spodbudnih besed. Predsednik avstrijske republike je opozoril, da določil državne pogodbe ne gre razumeti kot breme, temveč kot

To bi lahko pozdravili kot prvo lastovko letošnje pomladi. Žal pa so bile te izjave preračunane na štiri velike, za diplomatski zbor in evropsko konferenco. Na kratko opozorilo jugoslovanske vlade in dolgo listo 45 zahtev slovenske manjšine pa so odgovorili na Dunaju z drugačnim jezikom, žaljivo, podcenjujoče, arogantno odbijajoč vsak ustvarjalen pristop, izenačujoč celo pisanje našega tiska s fašističnim. Poznamo ta janusov obraz avstrijske politike in nočemo našega slavlja spustiti na raven psovanja in groženj. Po vsakem takem incidentu smo samo še bolj prepričani, kako prav ravna naša vlada, ko vztraja pri izpolnitvi državne pogod-

25. maja vsi na manifestacijo koroških Slovencev v Pliberk !!!

Živahen odmev na jugoslovansko izjavo

Zadnji dogodki okoli vprašanja nerešenega člana 7 državne pogodbe, predaja spomenice osrednjih organizacij na Dunaju in izmenjava not med Avstrijo in Jugoslavijo, so imeli tudi širok odmev v avstrijskem in jugoslovanskem časopisju. Socialistični in „neodvisni“ časopisi so branili kot en mož kanclerja Kreiskega pred jugoslovanskimi očitki, opozicijski tisk pa je kritiziral tudi manjšinsko politiko sedanjega vlade, seveda samo pod vidikom jesenskih volitev. Ne samo bulevarski tisk je deloma zahteval storniranje dopustov na jugoslovanski obali, ampak celo „seriozna“ dunajska „Die Presse“ ni mogla mimo tozadavnega namiga.

Strankarsko politični očitki pa so bili edini znaki, da tudi v Avstriji znajo reči nekateri „mea culpa“. K spoznanju torej, da bo jugoslovanskih in drugih mednarodnih opominov še več, se doslej zlepa nihče ni dokopal.

Takole piše Walter Raming v celovškem glasilu ÖVP „Volkszeitung“:

Ausgerechnet am 20. Jahrestag des Staatsvertrages zeigt sich die sozialistische Alleinregierung und ihre Außenpolitik in einem entscheidenden Bereich gelinde gesagt als Pleitopolitik: In der Minderheitenfrage. Damit ist zum erstenmal in der Geschichte der 2. Republik ein internationaler diplomatischer Konflikt um den Staatsvertrag entstanden; ein Streit, der dem Ansehen Österreichs in der Welt schadet und der zutiefst die einzige Garantie unserer Freiheit und Unabhängigkeit betrifft. Der Nimbus des

„Staatsmannes“ Kreisky erweist sich in dieser Frage als Chimäre.

Just zum Jahrestag des Staatsvertrages wird die Pleite weltweit offenkundig. Das ist Doktor Kreiskys Schuld — und Chance... Da nützen jetzt auch alle sozialistischen Erklärungen „Das war ein Fehler“ oder „Jetzt ist das gemeinsame Vorgehen der Parteien erforderlich“ wenig. Der Scherbenhaufen liegt vor uns. Was aber mag den giftigen und eiskalten politischen Strategen Kreisky bewogen haben, nun auf „Härte“ gegenüber Belgrad zu schalten?

Gewiß ist ihm nur quer durch viele Schichten der österreichischen Bevölkerung Beifall gewiß. Endlich wird gehandelt, mag man sich vor allem auch im nationalliberalen Lager zujubeln!...

Im Oktober wird gewählt. Trotz aller fadenscheinigen Erklärungen, daß man erst nach den Wahlen über die Regierungsform verhandeln könne, steht fest, daß zur Zementierung sozialistischer Vorherrschaft in Österreich die Linke eine sozialistisch-nationalliberale Koalition (SPÖ/FPÖ) anstrebt. Derartiges konnte man auch schon unverhüllt im sozialistischen Führungsorgan „Zukunft“ lesen.

Kreiskys „Härtepolitik“ scheint für die SPÖ-Wahlstrategen nichts anderes zu sein, als jenen Wähler-effekt zu verbreitern, den Kärntens Landeshauptmann Wagners Erklärungen, er wäre „ein hochgradiger Hitlerjunge“ gewesen, in Rand-schichten bewirkt hat. Auch damit wurden Wählergruppen mobilisiert.

Offensichtlich erwartet sich die Linke von der „Härtepolitik“ eine Art „Kopf hoch, Johannes“-Stimmung zur Verbreiterung der Wähler-

Sympathie für eine rot-blaue Koalition. Wer vor wenigen Tagen im TV den Bundeskanzler und seinen FPÖ-Begleiter Peter in ihrem Bulgarien-Interviews sehen konnte, dem mußte auffallen, wie wohl sich Peter schon vorweg in der „Vize“-Rolle fühlte.

Die ersten Reaktionen auf die „harte“ Kreisky-Welle in der Bevölkerung und in den Kreisky bewundernden, „unabhängigen“ Gazetten lassen schließen, daß diese Rechnung aufgehen könnte.

Alles in allem: Das außenpolitische Debakel um eine Bestimmung des Staatsvertrages ist dank Kreisky perfekt und soll nun mit einer giftigen marxistischen Dialektik noch zur Wahllokomotive der SPÖ werden; und im Parlament fand diese Dialektik bereits ungeteilte Zustimmung.

Wie Sozialisten aber in Wirklichkeit auch denken, enthüllte wieder einmal SPÖ-Funktionär Josef Hindels. Österreich habe sich bei seinem Kampf um den Staatsvertrag „nicht auf hochgestellte Hitlerjungen“ — eine Anspielung auf den Kärntner Landeshauptmann Wagner — „und Ritterkreuzträger berufen, sondern auf jene Kämpfer gegen den Faschismus, wie sie die Kärntner Slowenen zu einem grossen Teil gestellt haben.“

Von dieser SPÖ-Januspolitik könnte die äußerste Rechte viel lernen. Wie es aber scheint, jubelt sie eher dem „Sonnenkönig“ zu, der sich, wie Wagner in Kärnten nach der Landtagsprobe mit dem „Hitlerjungen“, für Österreichs Rechtsaußen als „Patriot“ gegen Belgrad empfiehlt. Damit würde aus der Schuld eine Chance für Kreisky!

Srečko Panič je v mariborskem „Večeru“ posvetil 20-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe daljši uvodnik, v katerem pravi med drugim:

Danes poteka dvajset let od podpisa avstrijske državne pogodbe. Ozračje, v katerem se spominjamo tega dogodka, je vse drugo kot spodbudno. Zvezni izvršni svet je znova resno opozoril severno jugoslovansko sosedo, da mnogo določil, ki jih vsebuje ta mednarodno priznani dokument in ki so kot taka obveznost Avstrije kot celote, ni izpolnjenih.

Temna senca se je zgrnila nad sam jubilej. Zato tudi ni zgolj naključje, da skušajo v poplavi najrazličnejših spominov, prigodnih člankov in rubrik pokazati, kako je dežela že prebrodila preteklost. Pri tem „pozabljajo“ vlogo Avstrije in Avstrijcev, to je velikega dela avstrijskih državljanov, v času „anschlussa“, priključitve; pozabljajo

na avstrijsko udeležbo v nacističnih časih in vpliv, ki ga imajo pronačistični krogi, povezani s skrajnimi nemškimi nacionalisti, posebno na Koroškem.

Da, kritičnih pripomb na avstrijsko početje v najbolj usodnih dneh za človeštvo (te dni svet slednjič slavi tudi 30-letnico osvoboditve izpod fašizma) bi lahko prešteli na prste. Državna pogodba je sicer dokument, ki s svojimi obveznostmi opozarja na to resnico. Toda kaj, ko se za toliko poudarjeno avstrijsko demokracijo in nevtralnostjo, ki jo tudi te dni potiskajo v ospredje, skrivata prikrievanje dejstev in namerno zavlačevanje izpolnjevanja državne pogodbe.

Najbrž bi se morali nad tem zamisliti vsi zavezniki protihitlerjske koalicije, ki so v tako deklarirano Avstrijo tudi privolili in ji naložili tudi izpolnjevanje določenih obveznosti kot pogoj in opozorilo. Mi vsekakor na to nismo pozabili, ker nas k temu sili povojna avstrijska praksa, še posebej pa nemoten vzpon in vpliv pronačističnih, velikonemških krogov po podpisu državne pogodbe pred 20 leti.

Germanizacija: značilna obletnica

Raznarodovalnih postopkov srečamo na Koroškem povsod. Med nje sodi kot najbolj značilna tvorba „vindišarščina“ kot zlagano naspotje k slovenskemu koroškemu narečju. Iz „deutschfreundliche Slowenen“, ki jih je naš človek imenoval „nemčurje“, so napravili nemški nacionalci naenkrat „Windische“ druge sorte ter zasukali zadevo za 180 stopinj, tako da je iz nemške psovke „windisch“ postal čez noč „Ehrenname“, kakor se nekje izraža dr. Martin Wutte. Mi vemo, da je ime „windisch“ bilo vedno sinonim za „slovenisch“. Zato so ne samo Slovence zmerjali z „Windische“, temveč so tudi mrzili krajevna imena s tem pridevkom. Ravno letos je preteklo 50 let, odkar je bilo uradno ukazano, da Slovenji Šmihel v nemščini ni več Windisch St. Michael.

V uradnem listu deželnega šolskega sveta z maja 1925 je objavljeno: „Der Landesschulrat hat mit Sitzungsbeschluss vom 15. Mai 1925 angeordnet, daß der Name der Schule Windisch-St. Michael in den Namen Schule St. Michael an der Gurk umgeändert werde und daß daher in Hinkunft auch die Schulleitung, der Ortsschulrat und die Schulgemeinde die Bezeichnung

stvenem vprašanju soglasni, je manjšega pomena, kako eden ali drugi sodi o kitajskih ali o čilenskih in sovjetskih razmerah. Več kot nekaj navdušenja ali obsojanja, in to le, kolikor časa nam tisk in televizija poročata, nam zanje ni mogoče narediti.

Nasprotno pa lahko naše lastne razmere vsakdo od nas sooblikuje, četudi je res, da nam o njih tisk in druga občila ne poročajo vsak dan, celo niti ne pogosto.

V svoje lastne razmere se moramo živjeti in jih odkrivati sebi in

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

drugi javnosti sami, ne samo osnovne cilje in terjatve narodnostnih pravic, ampak vse tisto kapilarno delo do vsake vasi in sela, kjer živi in čuva svoja doživetja naš človek, da jih zajamemo v skupno kulturo, na kateri naj pristno poganja in rase naše knjižno, glasbeno delo, vzgoja, gospodarjenje, politika.

Slovenski izobraženec danes

Družabne razlike med tako imenovanimi izobraženimi in preprostim so danes skoraj že povsem izginile. Obrtniki in delavci ter napredni kmetje zaslužijo navadno več kot uradniki, nameščenci ali šolniki.

Dnevni tisk, radio in TV poskrbijo za vsestransko obveščeno tudi pri (nekaj) preprostem ljudstvu, čigar „preproščina“ je v največ primerih le še utvara (pol)izobraženec.

Le-tega se velik del našega slovenskega razumništva ne zaveda in mnogi še vedno skušajo igrati nekaj boljšega, po mestnih vzorih, z nekaj klasične izobrazbe in nekaj znanja tujih jezikov, kar lahko pogosto opazimo v „izbranem“ govorjenju (izreki kot „errare humanum est“ ali „l'art por l'art“); vse to naj bi na „preproste“ naredilo vtis, da gre za nekaj višjega ali boljšega. Znamenje finih manir naj bi npr. bilo, ako čestitamo znanцу, ker mu je žena „povila“ (ne rodila) sina ipd.

Mimo vsega tega bi bilo mogoče še nekako iti, ako ne bi vedno znova prihajalo do zanesenosti, hrepenenju za dogodivščinami in pustolovščinami v tujem svetu, kot jih povzročata načitanost, prebiranje pustolovskih romanov v času mladostnosti.

Številni slovenski ljudje se npr. sploh ne zanimajo, kako in kje živijo rojaki v zamejstvu, na Koroškem in Primorskem, kaj ustvarjajo, ampak na tihem hrepenijo po daljnem svetu. Moj gorenjski znanec npr. bi želel na Aljasko, ako bi ne bil poročen ali vsaj ne imel otrok. Nekateri sanjajo po romantiki v pragozdu, ob slonih in opicah, o Safariju. Drugi se „žrtvujejo“ s

pretvezo najčistejšega idealizma, za tretji svet. In tretji zapadejo v pravo ekstazo po duhovni odrešitvi iz dozdevne zaprtosti po holandskem krščanstvu. Četrti se vržejo na delo in hočejo odpirati „zaprt“ slovensko miselnost modernim tokom sveta, znajo toliko tujega jezika, da vztrajno prevajajo vse, kar jim pride pod roko, in so prepričani, da vršijo nepogrešljivo poslanstvo.

V vseh teh primerih se vedno kaže ista vsedlina: skrajno pomanjkljivo poznavanje slovenskega kulturnega sveta, z izjemo književnosti, samoodtujenost, načitanost, neživljenjska romantičnost, pomanjkanje osnovne samokritičnosti, miselna ohlapnost...

Nobeno vprašanje ni, na primer, ob povprečnem šolskem znanju slovensčine in pasivnem znanju tujega jezika, prevajati raznovrstne učne razprave iz tuje literature, prevajati tuje članke za zeleno mizo ter objavljati in objavljati „preprostem“ slovenskemu človeku. Mnogo težje je, raziskati družbene in kulturne, duhovne in življenjske prvine lastnega naroda, od predela do predela, v matici, zamejstvu in svetu. Šele potem bi lahko videli, če mogoče tudi sami, iz lastnih izkušenj, lahko prispevamo mnogo idejnega za tretji svet ali pa duhovno otopeli zahodni, (tudi holandski) tehnološki družbi.

Seveda gre v tem primeru za odprtost z drugačnim predznakom, s sposobnostjo, da nje zagovorniki utirajo naši lastni kulturi in duhovnosti pot v svet, s prevajanjem in objavljanjem v tujem tisku. In prav ta naloga ni preprosta. Medtem ko so in bodo pisarniške moči druge ali tretje stopnje za povzemanje no-

vosti iz tujega slovstva vedno na razpolago, nam bo moči za posredovanje našega ustvarjanja tujemu svetu vedno primanjkovalo. Zato naj se v tem posredovanju izkažejo tisti, ki dokazujejo in igrajo vlogo naših kulturnih in duhovnih odrešiteljev.

Koroško in primorsko zamejstvo ter slovensko zdomstvo imajo, ker so v živem stiku s tujim svetom, v tem pogledu še posebno mesto. Ne samo zaradi poslanstva medsebojnega sožitja narodnosti, s katerimi se srečavajo, ampak tudi zato, ker zgolj narodnoobrambna vloga ne zadostuje. Podrobno seznaniti in seznanjati narod, s katerim živimo v vsakdanjem stiku, pomeni tudi, da spodnesemo nakane sovražnih sil, ki gradijo svoje naklepe predvsem z dezinformacijo, z velikan-skem napihovanjem, predsodki, zavajanjem. Predavanja o kulturi in življenju slovenskih sosedov, tečajji slovenskega jezika za večinski narod ipd. bistveno prispevajo k medsebojnemu razumevanju.

V ta namen je, kolikor ostajamo pri zamejstvu, potrebna tudi določena kulturna raven, lastne kulturne organizacije, gospodarske organizacije, osrednji kulturni dom kot reprezentančno središče, ki naj nasproti matici kot tudi večinski narodnosti v deželi zastopa zamejsko ustvarjalnost.

Prizadevati si za ustvarjanje in oblikovanje kulturnega življenja, to je, književnega dela, pevskega in glasbenega ustvarjanja, kulturnega razmaha nasploh, je tista naloga in poslanstvo, pri kateri ne more biti razhajanja, ker je vsem skupna in prvenstvena. V to smer je treba usmeriti naše skupne in posamične napore. Potem, ko smo si v tem bi-

25. maja vsi na manifestacijo koroških Slovencev v Pliberk !!!

Izjava jugoslovanske vlade ob 20-letnici podpisa državne pogodbe:

Avstrijska vlada ne izpolnjuje temeljev svoje svobode!

Kot smo že poročali v prejšnji številki, je ob priliki 20-letnice podpisa državne pogodbe jugoslovanska vlada v posebni izjavi, ki je bila predana avstrijskemu veleposlaniku dr. Ottu, izrazila svojo zaskrbljenost nad neizpolnitvijo te pogodbe ter nad poživljanjem nacizma v Avstriji in še posebej na Koroškem. V naslednjem prinašamo celotno besedilo izjave:

„Ob 20-letnici državne pogodbe o ustanovitvi neodvisne in demokratične Avstrije, ki so jo podpisali 15. maja 1955, želi vlada Socialistične federativne republike Jugoslavije kot podpisnica te pogodbe izjaviti naslednje:

Državna pogodba je pomenila pomemben prispevek k organiziranju novih odnosov med evropskimi državami kot posledice zgodovinskih sprememb, nastalih po drugi svetovni vojni. Socialistična federativna republika Jugoslavija je kot članica zavezniške protihitlerjevske koalicije v boju proti fašizmu podpirala prizadevanja za ustanovitev neodvisne, nevtralne in demokratične Avstrije. Podpisala je državno pogodbo z Avstrijo, trdno prepričana ne le v to, da ta pogodba ponovno vzpostavlja neodvisnost Avstrije, temveč tudi, da je jamstvo za neodvisen in demokratičen razvoj Avstrije in tudi temelj za stabilne odnose med SFRJ in republiko Avstrijo. Jugoslovanska vlada se je v skladu s svojo politiko dobrega sosedstva nenehno zavzemala za poglobljanje vsestranskega sodelovanja z republiko Avstrijo in za reševanje problemov, ki obremenjujejo odnose med državama.

Jugoslovanska vlada pa želi tudi ob tej priložnosti opozoriti na dejstvo, da republika Avstrija v zadnjih dvajsetih letih ni pokazala pripravljnosti, da bi v celoti, dosledno in v dobri veri izpolnila glavna določila te pogodbe, ki se nanašajo na Jugoslavijo.

Jugoslovanska vlada je glede na zgodovinske izkušnje zlasti zaskrbljena zaradi obstoja oziroma oživljanja nacizma in velikonemškega šovinizma v republici Avstriji. Čeprav sta izkoreninjenje nacizma in prepoved organizacij, ki se ukvarjajo s sovražno dejavnostjo, proti katerikoli članici OZN, postali po državni pogodbi mednarodna obveznost republike Avstrije, pa ta obveznost še do danes ni bila dosledno uresničena. Tudi v najnovejšem času je opaziti primere, da dovoljujejo dejavnost nekaterih organizacij nacističnega izvora in narave, ki si posebej prizadevajo za

nasilno etnično asimilacijo slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji, za širjenje velikonemške šovinistične propagande, nacionalne nestrpnosti in mržnje in ki so prišle na dan celo z ozemeljskimi zahtevami nasproti SFRJ. Poleg tega nekažnovano tolerirajo dejavnost nekaterih kvizlinških organizacij, ki so med drugo svetovno vojno delovale v Jugoslaviji. Te organizacije z ozemlja republike Avstrije nenehno vodijo akcije, naperjene proti Socialistični federativni republici Jugoslaviji, organizirale pa so celo teroristične akcije proti SFRJ. Z območja republike Avstrije neovirano izvajajo še dru-

ge vrste aktivnosti, ki imajo za cilj spodkopavati Socialistično federativno republiko Jugoslavijo.

Republika Avstrija tudi ni dosledno in v celoti izpolnila nobenega od določil 7. člena državne pogodbe, ki se nanašajo na jezikovno, kulturne in druge pravice slovenske in hrvaške narodnostne manjšine, na kar opozarjata tudi sami manjšini v svojih številnih memorandumih avstrijski vladi. Avstrijska vlada je, ko je začela veljati državna pogodba, z zakonskimi in drugimi ukrepi celo omejila poprej že priznane pravice manjšin na področju šolstva in glede uporabe jezika. Danes, dvajset let po podpisu državne pogodbe, pogojuje izpolnitev svojih mednarodnih obveznosti do manjšin s tako imenovanim „popisom posebne vrste“ pripadnikov teh manjšin.

S tem v resnici samo zavlačuje-

jo uresničitev obveznosti republike Avstrije iz državne pogodbe ali se jim celo izmikajo ter izvajajo nasilno etnično asimilacijo pripadnikov manjšin, kar je poskus enostranske revizije te pogodbe, ki ne predvideva, da bi bilo določeno število pripadnikov manjšin pogoj za izpolnitev ustreznih določil. Kot rezultat takšne politike vzdržujejo na območjih, kjer živita slovenska in hrvaška narodnostna manjšina, o zračje narodnostne nestrpnosti do teh manjšin, s čimer izvajajo pritisk na pripadnike obeh manjšin.

Republika Avstrija še tudi ni izpolnila določila iz državne pogodbe o vrnitvi kulturnih bogastev Jugoslaviji, ki jih ima republika Avstrija še danes neutemeljeno v svoji lasti. Nerazumljivo je, da avstrijska vlada trideset let po zmagovitem koncu vojne protihitlerjevskim osvajalcem ni hotela izpolniti to ne

le pogodbene, temveč tudi moralne obveznosti o restituciji naropanih kulturnih bogastev, ki so jih nacistični okupatorji Jugoslavije med vojno in med svojim umikom odpeljali v Avstrijo.

Jugoslovanska vlada je v zadnjih dvajsetih letih večkrat opozorila vlado republike Avstrije, da neizpolnjevanje njenih obveznosti iz državne pogodbe škodljivo vpliva na medsebojne odnose in da tako izgublja ceno načela, po katerih so se ravnali zavezniški iz protihitlerjevske koalicije pri sestavljanju državne pogodbe. Jugoslovanska vlada je to storila v zadnjem času tudi v svojih notah z dne 29. oktobra in 27. decembra 1974 in v noti z dne 28. marca 1975.

Jugoslovanska vlada kot ena od podpisnic državne pogodbe v jubilejnem letu, ko se izteka dvajset let od podpisa pogodbe, v tej zvezi izraža resno zaskrbljenost zaradi takšnega stanja pri uresničevanju te pogodbe, za katere izpolnitev jamčijo članice zavezniške protihitlerjevske koalicije. Jugoslovanska vlada pričakuje, da bo republika Avstrija ustrezno ukrepala za izpolnitev svojih mednarodnih obveznosti iz državne pogodbe. Republika Avstrija bi tako pripomogla tudi k procesu sporazumevanja in sodelovanja v Evropi, ki si ga ni mogoče zamisliti, če evropske države ne izpolnjujejo iskreno in v dobri veri svojih mednarodnih obveznosti.“

Odgovor Dunaja: obljube, kot jih poznamo koroški Slovenci že skozi dvajset let!

„Aus Anlaß des 20. Jahrestages der Unterzeichnung des österreichischen Staatsvertrages hat es die Regierung der Sozialistischen Föderativen Republik Jugoslawiens für notwendig erachtet, eine Erklärung zu veröffentlichen, die eine Fülle haltloser und globaler Anschuldigungen gegen Österreich und die österreichische Politik der letzten 20 Jahre enthält. Insbesondere wird Österreich in einem Ton, der nur Befremden erregen kann, der Nichterfüllung zahlreicher Verpflichtungen aus dem Staatsvertrag bezichtigt. Zur gleichen Zeit wurde in der jugoslawischen Presse eine Kampagne gegen Österreich entfesselt, wie sie in den letzten Jahrzehnten in Mitteleuropa nicht üblich war.“

Die beleidigenden Angriffe Jugoslawiens erfolgen zu einer Zeit, in der Österreich und seine Politik weltweite Anerkennung finden. Seit der Unterzeichnung des Staatsvertrages und der Erklärung seiner immerwährenden Neutralität ist es Österreich gelungen, mit allen Staaten der Welt, ungeachtet ihrer wirtschaftlichen und sozialen Systeme, gute und freundschaftliche Beziehungen herzustellen.

Das galt auch für seine Beziehungen zu Jugoslawien, was bei den Besuchen von jugoslawischen Staatsmännern, insbesondere des jugoslawischen Staatspräsidenten Marschall Tito, in Österreich ein-drucksvoll unter Beweis gestellt wurde. Die Bundesregierung findet daher das jugoslawische Verhalten der letzten Zeit um so erstaunlicher.

Im Einklang mit ihrer Politik, mit allen Nachbarn gute Beziehungen zu pflegen, hat die Bundesregierung dennoch der jugoslawischen Regierung Gespräche auf allen Ebenen über alle schwebenden Fragen angeboten. Von Jugoslawien wurde diese Gesprächsbereitschaft ignoriert.

Was die Vorwürfe betreffend die bisher nicht erfolgte Restitution der Kulturgüter anlangt, die während des Zweiten Weltkrieges von deutschen Besatzungstruppen aus Jugoslawien verschleppt wurden, muß festgestellt werden, daß die nach gründlichen und daher langwierigen aufgefundenen Gegenstände seit Monaten in Wien zur Übergabe bereitstehen. Dies wurde der jugoslawischen Seite wiederholt offiziell mitgeteilt.

Hunderttausende Jugoslawen haben in Österreich in den vergangenen Jahren Arbeit gefunden. Zehntausende von ihnen wünschen die Erlangung der österreichischen Staatsbürgerschaft. Dies ist Beweis genug für die Unrichtigkeit jener Behauptung in der jugoslawischen Erklärung, wonach in Österreich eine intolerante Atmosphäre herrsche.

Die österreichische Bundesregierung hat nie bestritten, daß gewisse Verpflichtungen aus Artikel 7 des Staatsvertrages, so insbesondere das Problem der zweisprachigen Ortstafeln, noch nicht in befriedigender Weise erfüllt werden konnten. Sie hat jedoch wiederholt erklärt, daß sie sich der Erfüllung dieser Verpflichtungen nicht entziehen wird. Die nunmehr vorgebrachte Anschuldigung, wonach eine Volkszählung eine „zwangsweise ethnische Assimilierung“ der Minderheit bezwecke, ist um so unverständlicher, als es zu den selbstverständlichsten Aufgaben aller Staaten gehört, solche Erhebungen in gewissen Zeitabständen vorzunehmen, wobei in diesem besonderen Fall die Erklärung der Zugehörigkeit zur Minderheit in geheimer und in demokratischen Staaten üblicher Weise erfolgen soll.

Die Bundesregierung stellt fest, daß die Erklärung der Regierung der Sozialistischen Föderativen Republik Jugoslawien vom 13. Mai 1975 im krassen Widerspruch zum Geist der Entspannungspolitik steht und weist die jugoslawischen Anschuldigungen auf das schärfste zurück. Der österreichische Botschafter in Belgrad, Dr. Alexander Otto, wurde zur Berichterstattung nach Wien zurückberufen. Wien, am 16. Mai 1975.“

Oster protest novinarjev

Ob žaljivi izjavi avstrijskega kanclerja Kreiskega o pisanju jugoslovanskih časnikov je zveza novinarjev Jugoslavije poslala združenju avstrijskih novinarjev brzojavko z naslednjim vsebino:

„Najostreje protestiramo zaradi izjave zveznega kanclerja Kreiskega, ki je globoko užalila celotni jugoslovanski tisk, vse jugoslovanske novinarje. Simptomatično in absurdno je, da kanclerja Kreiskega spominja pisanje jugoslovanskega tiska o pravicah slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji, na slog fašističnih listov“, ne vznemirja pa ga protijugoslovanska, nacistična in profašistična dejavnost terorističnih organizacij v njegovi državi in neuresničevanje obveznosti, ki jih je Avstrija prevzela z državno pogodbo. Jugoslovanski novinarji in jugoslovanski tisk bodo še naprej tolmačili in branili stališča svoje vlade, se zavzemali za spoštovanje in uresničevanje mednarodnih obveznosti, torej tudi državne pogodbe z Avstrijo, in razkrinkavali vsako sovražno dejavnost proti socialistični, neuvrščeni in samoupravni Jugoslaviji, pa naj izvira s katerekoli strani.“

OB TRIDESETLETNICI ZMAGE NAD FAŠIZMOM IN DVAJSETLETNICI PODPISA DRŽAVNE POGODBE

prirejata osrednji slovenski organizaciji — Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
v nedeljo, 25. maja 1975, ob 14.30 na glavnem trgu v Pliberku

manifestacijo koroških Slovencev

z naslednjim sporedom:

- pozdravne besede zastopnikov manjšinskih organizacij iz drugih držav;
- govora predstavnikov NSKS in ZSO;
- nastopi pevskih zborov, folklornih skupin in godbe na pihala.

Rojaki! Slovenke in Slovenci, mladina!

Zberimo se vsi na manifestaciji, na kateri bomo izpovedali našo nezlomljivo življenjsko voljo in podkrepili našo zahtevo po globalni izpolnitvi člena 7, ki je sad našega doprinosa v boju proti fašizmu.

Na prireditvi bomo z veseljem pozdravili tudi predstavnike manjšinskih organizacij iz drugih držav, prav tako pa tudi pripadnike sosednega naroda, ki se nam bodo solidarno pridružili v boju za resnično in vsestransko enakopravnost, proti vsakršni obliki ugotavljanja, za prijateljsko sožitje obeh narodov v deželi. Prireditve bo ob vsakem vremenu.

V NEDELJO, 25. MAJA, VSI NA

manifestacijo koroških Slovencev!

Narodni svet koroških Slovencev

Zveza slov. organizacij na Koroškem

Iz Zilje, Roža in Gur bodo vozili avtobusi. Točen vozni red bomo objavili v prihodnji številki in na posebnih letakih.

Delo: motena predstava

Eden izmed avstrijskih klasikov je dejal, da se Dunajčanom z ničimer tako ne zameriš, kot če jim zmotiš lepo gledališko predstavo; in ta je bila celo za povabljenega tuje goste!

Ampak glede na to, da tej skakaški histeriji ne gre prisojati historičnih dimenzij (razen tega znanstva, da se v Avstriji prav v tem trenutku oglašajo k besedi tudi ljudje treznih in spravljenih misli), je vendarle treba razločno povedati, da se za vsem tem skriva slaba vest in zavest, da so jugoslovanski očitki neovrgljivi. Zdej je menda vsakomur jasno: tradicio-

nalna avstrijska taktika — odlašati, dokler se zadeva sama od sebe ne uredi — se ni obnesla. Manjšina ni izumrla. Določila 7. člena kriče po izpolnitvi. Jugoslavija kot sopolisnica državne pogodbe vztraja pri uresnitvi vseh njenih členov. Vseh: o manjšinskih pravicah, o prepovedi nacistične dejavnosti, o prepovedi rovarjenja proti sosednjim državam, o spoštovanju partizanskih spomenikov...

In tako bo ostalo. To spoznanje, da bo tako ostalo, je za Ballhausplatz morda najbolj presenetljivo in boleče. A zdravo.

SLAVKO FRAS

mladje: odslej bo izšlo štirikrat na leto

V torek je klub mladje predstavil 17. številko zaenkrat edinega rednega literarnega glasila na Koroškem. 17. številka je res samo literarno glasilo. Kakšnega eseja ali kritike v tej številki ni. Tudi je obseg številke omejen na 64 strani, kar pa ima svoj vzrok v tem, da je uredniški odbor sklenil, da bo odslej izdajal mladje štirikrat letno namesto dveh številki. Novo na tej številki je tudi, da praznuje lepo število mladih avtorjev v tej številki premiero, ob koncu pa, prav tako prvič, objavlja svoje pesmi senior, namreč Anton Gabriel iz Leš pri Šentjakobu.

Iz tehničnih razlogov torej tokrat ni nobenih razprav, avtor-gost, kot je navada pri mladju, tokrat prav tako manjka (tudi iz tehničnih razlogov?). Podnaslovu „literatura in kritika“ ne bi odgovarjali, če bi „šparali“ razprave za naslednjo številko, kjer bi zopet literatura bila porinjena na stranski tir. K vsebini: po Svinjski štoriji objavlja Janko Messner Osjo parabolo. Mogoče je to edina znanstvena razprava te številke. Messner govori o lesni osi (Paurarus iuventus), ki živi predvsem v področjih južne Koroške, o najezdniku (Rhyssa persuasoria), ki je plemenitejša osa, nadžuželka, nadalje lažna avstrijska osa (Pseudovespa austriaca), ki streže po življenju domači rdeči osi (Vespa rufa), ki živi pod podobnimi pogoji kot lesena osa. Osje življenje dopolnjuje še velenajezdnik (Ichneumon pisorius), parazit, ki žre parazita.

Drugič v mladju objavlja Janko Pörsch, tokrat „Koroško basen“, ter karikature v besedah (Gruppenbild mit Dame — Miheličeva ob predaji častnega članstva PEN-kluba Riesenfeldu).

Anonimusa opisuje Lev Detela, njegov odnos do psa, kateremu reče anonimus, naj ostane pes, da tudi on hoče postati pes.

Štiri pisane zadnice je doživela

Vozni red na manifestacijo

Za prevoz na manifestacijo so organizirani avtobusi, ki bodo vozili po sledečem voznom redu:

Št. Jakob odhod ob	11.30
Podgorje	11.45
Bistrica v Rožu	12.00
Št. Janž	12.15
Svetna vas	12.25
Borovlje	12.45
Šmarjeta v Rožu	13.15
Apače	13.35
Galicija	13.50

in naprej v smeri Pliberk.

Hodiše, odhod ob	11.30
Škofiče	11.45
Št. Ilj	12.00
Bilčovs	12.15
Kotmara vas	12.30
Žrelec	13.00
Grabštanj	13.30

in naprej v smeri Pliberk.

Šmohor odhod ob	10.30
Št. Štefan	10.45
Čajna	11.00
Bistrica na Zilji	11.10
Zahomec	11.20
Straja vas	11.00
Podklošter	12.00
Bekštanj	12.15
Bače	13.00
Rožek	13.15
Vrba	13.30

in naprej v smeri Pliberk.

Zbirališča bodo na avtobusnih postajah v zgoraj navedenih krajih. Obvestite Vašo okolico o voznom redu avtobusov in organizirajte tudi osebne avtomobile!

Anita Hudl, zadnice, ki se razlikujejo le po parfumu. V kavarni govorijo spakodranščino iz nemščine in slovenščine, pravim damam odgovarjajoča je bila tudi tematika njenih razgovorov.

Florijan Lipuš pa govori o družini, kjer so bili otroci naravnost zatreškani v smucke (Schuhlöffel), vsak jih je hotel imeti več, vsak lepše, kot darilo so hoteli le smucke, in ko je eden od njih na sankarskem tekmovanju v domači vasi zasedel drugo mesto in zato dobil srebrni smuckec, je končno spoznal tudi narodo, da je naš rojak.

Da ostanemo v zaporedju: Anton Gallob, učitelj v Maloščah, dobitnik prve nagrade mladjevskega mladinskega literarnega razpisa,

objavlja tekst „Kakor da bi sanjal“, fragmente o koroški vsakdanjosti, tudi vsakdanjosti avtorja. V mladju objavlja prvi, prav tako kot Olga Vouk, gimnazijka iz Dobrle vasi, ki opisuje svoje vtise ob manifestaciji Heimatdiensta 13. oktobra v Celovcu. Za svoje delo je prejela 3. nagrado. Prav tako tretjo nagrado je žirija mladja prisodila maturantu Andreju Mocharju, drugo nagrado pa študentki Štefki Vauti.

17. številka mladja prinese tudi Janušev preobrat v njegovih pesmih, medtem ko je v slikarstvu že dalj časa zapustil naivni slog.

Tokrat kombinira z besedami, ki se rimajo, pač pa nimajo ravno direktne smiselne povezave: na „radio“ pride „radirati mnenja“. Re-

čemo lahko, da je Januš zvest načelu, biti na vsak način izviren.

Pesmi objavlja tudi Olga Vouk, pri kateri se pozna, da zna oblikovati to, kar hoče izpovedati.

Peter Millonig, prav tako novinec v mladju, opisuje Koroški pasijon, pasijon koroških Slovencev v cerkvi: „Boš videl, kako hitro bodo izginili Slovenci, v naši fari sta samo še dva!“

Ob priliki predstavitve 17. številke je glavni urednik mladja Florijan Lipuš tudi predal literarne nagrade mladja, Pavel Zdovc pa je predaval o petnajstih letih mladja.

P. S.: Naslednja številka mladja izide že junija, obširnejša ocena 17. številke pa v naslednji številki.

To in ono iz Sel

V zadnjih tednih smo bili v našem farnem domu kar pri dveh prireditvah.

Na Vnebohod zvečer so nas obiskale gojenke gospodinske šole v Št. Rupertu. Ker se je od nas njihove zaključne prireditve v Št. Rupertu moglo udeležiti le malo Selanov, so rade prišle k nam in so ponovile več točk sporeda. Vse, kar so nam nudile, nam je ugajalo: pevski nastopi, tople besede, ples in simbolični gibi, ki so spremljali tiho molitev „Zdrava Marija“. Zelo sta nam ugajali igri. Iz srca smo se nasmejali pri igri možu, ki je prišel domov malo vinjen. Občudovali smo dekle, ki ga je tako naravno predstavljalo. Hvaležni smo gojenkam za vse, kar so nam nudile! Naj bodo, ko pride čas, dobre gospodinje in blage matere.

Na materinski dan popoldne so najprej nastopili naši mali otroci in pod vodstvom g. kaplana ljubko zapeli materam na čast, za njimi pa mešani zbor pod vodstvom Franceja Čertova. Enajstletni sin Teulnovega Tičija pa je na harmoniki materam spretno zaigral več veselih viž in potem krajšal čas med dejavnimi igri.

Selska občina je pobratena s škofjeloško. V tej občini leži ob koncu Poljanske doline kraj Sovodnje. Od tam so nas obiskali igralci in nam uprizorili ljudsko igro „Črna žena“. Povest o črni ženi so si pred leti iz društvene knjižnice mnogi izposodili in jo radi brali, sedaj pa se je na odru zgodba živo dogajala. Vsi smo ji pazljivo sledili, marsikdo si je ginjen na tihem brisal solze z oči. Igralci so pa tudi občuteno in naravno nastopali kakor poklicni iz mestnih gledališč. Ta uprizoritev „Črne žene“ je bila za nas res doživetje. Zgodba o Francetu in njegovih ženah Nigani

Strašna nesreča na Reki

Huda prometna nesreča je zahtevala v torek na Reki pri Šentjakobu eno smrtno žrtev: na poti proti Št. Jakobu se je na višini hotela Antonič od tovornjaka, ki je imel naložene hlode, odtrgala prikolica. Na ta način samostojna prikolica se je valila po cesti nazaj proti parkišču hotela, kjer je stala sobarica Rožanskega doma Karin Reichmann (23) iz Želuč pri Bilčovsu in čakala na moža. Prikolica je tresčila v več avtomobilov in se prevrnila. Pod seboj je pokopala Karin Reichmann, ki je bila na mestu mrtva. Težko ranjen je bil tudi ber-

linčan Willi Klöpfer, ki je že 19krat bil na dopustu v Rožanskem domu. Prepeljali so ga v beljaško bolnico. Vsega skupaj je tovornjakova prikolica popolnoma razdrobila šest avtomobilov, med njimi oba Antoničeva in tri avtomobile gostov. Voznik nesrečnega avtomobila je bil 39-letni Herman Wigotschnig, ki je zaposlen pri Mareschevi gozdni upravi. Šele pred kratkim sta se nekaj sto metrov od Antoniča smrtno ponesrečila Ljudmila Stroj in Franz Karner, ko ju je zajel avtomobil.

in Zaliki bo mnogoštevilnim gledalcem ostala še dolgo v spominu.

*
V zgodnjem jutru v četrtek, 15. maja, so neznan vlomilci vršili svoje delo na naši vasi. Hoteli so zlezti v Lipanovo klet, poskušali vlomiti skozi spodnja vrata Fallejeve gostilne, zahotelo se jim je avtov. Z avtom pismoenoše Podgornika so se že malo peljali, a ga potem pustili v bližini šole, ker je bil volan zaklenjen. Isto so skušali pri Rutarju in Bergmanu in naredili na avtih veliko škodo. Pač pa se jim je posrečilo ukrasti in odpeljati avto kamnoseškega delavca, pd. Ridovca s papirji vred. Da bi se varnostnim organom le posrečilo prijati storilce in ukradeni avto vrniti lastniku! Delomržne falote naj pa zadene zaslužena kazen!

*
Šolski ravnatelj pri Božjem Grobu g. Zdravko Vauti je z ženo Marijo na binokošni ponedeljek obhajal srebrni jubilej poroke v Selah, kjer sta bila pred 25 leti poročena; spremljana od hčerk Kristine in Irene in zeta Hermana. Zanimivo je, da sta isti dan obhajala Irena in Herman triletnico svoje poroke, Kristina pa svoj 17. rojstni dan. Vsem ključemo: Na mnoga srečna leta!

Ribičič ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

storili zato,“ je dejal Kardelj, „ker bi bili zadovoljni s tako razmejčitvijo, ali za to, ker je bila na drugi strani pravica močnejšega, temveč predvsem zato, ker smo verjeli in tudi danes verjamemo, da bo Evropa v drugi polovici XX. stoletja bogatejša za spoznanje, da je potrebno prenehati s spreminjanjem meja, pač pa začeti z njihovim ukinjanjem in ustvarjanjem pogojev za

OBJAVA

Strokovna šola za ženske poklice šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu javlja, da je po odloku šolskega sveta za Koroško z dne 4. februarja 1975

sprejemni izpit

v 1. razred 3-letne strokovne šole za ženske poklice (3-jährige Fachschule für wirtschaftliche Frauenberufe) v petek, 30. maja 1975, ob 9. uri na tukajšnji šoli.

K izpitu se lahko prijavi tudi doslej še neprijavljene interesentke.

Učenke naj prinesejo s seboj: domovnico (Staatsbürgerschaftsnachweis), rojstni list, zdravniško karto (zeleno), zadnje šolsko spričevalo v originalu, potrdilo o plačani vpisnini in pisalne potrebščine. Vodstvo šole

svobodno gibanje ljudi, ne glede na njihovo narodno in državno pripadnost.“

Jugoslavija je priznala obstoječo mejo z Italijo skupaj z zahtevo, da dosledno izpolnjuje svoje obveznosti do slovenske manjšine iz memorandumu in posebnega statuta. S podpisom avstrijske državne pogodbe smo isto obveznost sprejeli tudi za mejo nasproti Avstriji. Z meddržavnimi pogodbami ustvarjeno stanje je postalo stvarno izhodišče za naše odnose z Italijo in Avstrijo.

ČESTITAMO!

V nedeljo sta se v Št. Jakobu poročila tajnik Katoliške prosvete Janko Merkač iz Šmihela in Milica Sticker iz Št. Petra. Par je vezal nevestin brat Peter Sticker. „nt“ čestita!

ČESTITAMO!

Svoje medicinske študije je zaključila absolventka Slovenske gimnazije Almira Jelen. Promocija bo 28. maja. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo „nt“.

PRIREDITVE

PEVSKI KONCERT

Gostuje: DPD „Svoboda“ Celje ter tamburaški orkester

Prireditelj: KPD Šmihel

pri Pliberku

Kraj: Šmihel, farna dvorana

Čas: Nedelja, 25. 5., ob 20.30 (po maši)

KOZIKA LIZIKA

lutkovna veseloigra

Gostuje: Dramska skupina Koroške dijaške zveze iz Celovca

Prireditelj: Krščanska kulturna zveza v Celovcu

Kraj: Bistrica na Zilji

v Mežnariji

Čas: Četrtek, 29. 5. (na praznik Rešnjega Telesa), ob 11.30 (po maši)

Prireditelj: Krščanska kulturna zveza v Celovcu

Kraj: Št. Lenart pri Sedmih studencih v gostilni Meislitzer

Čas: Četrtek, 29. 5. (na praznik Rešnjega Telesa), ob 14.30

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“

Kraj: Kostanje, v župnišču

Čas: Četrtek, 29. 5. (na praznik Rešnjega Telesa), ob 18. uri

PEVSKI KONCERT

zbor „Krka“

dirigent Radovan Gobec

Prireditelj: SPD Danica

Kraj: Št. Primož, pri Voglu

Čas: Sobota, 24. maj, ob 20.00

RAZSTAVA GRAFIK IN PLASTIK

Janeza Boljke

Kraj: Aula slovenica

Čas: Od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure, v soboto od 9. do 13. ure (do 30. maja)

Dom v Tinjah

prireja sledeča potovanja in romanja

Od ponedeljka, 1. septembra, do sobote, 6. septembra 1975

■ na Poljsko v Čenstohovo, Krakov, Oswiecim.

Od ponedeljka, 25. avgusta, do nedelje, 7. septembra 1975

■ v Fatimo in Lurd z omnibusom. Cena: 5000.— šillingov.

Od 20. do 27. julija 1975

■ v Moskvo in Kijev z letalom. — Cena: 4900.— šil. Prijave do 31. maja 1975.

Od nedelje, 28. septembra, do sobote, 4. oktobra 1975

■ Romanje v Rim, Assisi, Orvieto, Padovo. — Cena: šil. 1800.—. Prijave: do 30. maja.

ČESTITAMO!

Tajnik na občinskem uradu v Pliberku Karl Kulmež iz Libuž in gđč. Pepca Starmuž sta si v nedeljo obljubila večno zvestobo na skupni življenjski poti. „nt“ čestita!

ČESTITAMO!

Na Zveznem zavodu za telesno vzgojo v Gradcu sta pred kratkim uspešno zaključila osnovni tečaj za izobrazbo trenerja Jožko in Erika Wrolich iz Loč. Jožko Wrolich se je na tem dvosemestrskem tečaju specializiral za nogomet, žena Erika pa na lahko atletiko. Obema navdušenima športnikoma čestita tudi uredništvo „nt“.

Za literata danes ni dovolj talent

Pred kratkim je predsednik Društva slovenskih pisateljev Ivan Potrč v Portorožu odprl osmo mednarodno srečanje pisateljev iz 12 dežel. Po pozdravu je ob koncu Ivan Potrč dejal: „Pisana beseda ali književno ustvarjanje je pri nas več kot samo besedna igra ali celo igračkane, kajti preveč nam je ta naša beseda, beseda enega izmed najmanjših ljudstev tega sveta, pomenila — tudi življenje smo dajali zaradi nje in zanjo — da bi nam smela postati kdaj samo igra...“

V imenu slovenskega PEN-kluba se je tem pozdravom pridružil podpredsednik ing. Filip Kumbatovič. Novi glavni tajnik mednarodnega PEN-kluba Anglež Peter Elstob je zatem pozdravil v imenu te mednarodne pisateljske organizacije, ki po njegovih besedah šteje danes 84 nacionalnih PEN-klubov, od katerih pa je res delavnih samo okrog 60 do 70.

Zatem se je začela literarna razprava o sodobnem romanu. Kot prva referentka je nastopila pisateljica Mira Mihelič, ki pa je v občutku nekakšne sociološke, psihološke in materialne krize romana skoraj otoplo ponovila misli, ki jih je o romanu pred 40 leti zapisal španski pisatelj Ortega Y Gasset: „Napisati dober roman je bilo zmeraj težko, ampak prej je zadostovalo, da si bil nadarjen, danes pa so se težave nepremostljivo povečale.“

Mira Mihelič je še dodala: „Roman brez zgodbe je kakor dežnik brez reber. Torej vendarle zgodba, zlata ali ne. Tako stojimo nekateri med nami še zmerom z razpetim dežnikom na uličnem vogalu in ponujamo svojo zgodbo za novičič. Mnogi grede mimo, nekateri pa se vendarle ustavijo, da bi nas poslušali.“

Pisatelj Miodrag Bulatovič je v svojem prispevku elementarno ugotovil: „Roman je absolutna vitalnost. Zato ga ne moremo imenovati žanr, disciplino ali kategorijo. Ro-

man ne prizna nobenih zakonov in norm, ker je sam pravilo. Včasih pravimo: Roman je kot življenje, toda roman je sam življenje...“

Pisatelj Dimitrij Rupel pa se je v svojem razmišljanju romana lotil predvsem z negativne strani: „Za sodobnega pisatelja je roman tradicija, iz katere raste nova literatura. Novi pisatelj lahko samo parodira roman, se z njim igra kot z malo resno zadevo; ono resno začena šele onstran romana.“

Popoldne istega dne je bila razprava o sodobni noveli, v petek pa so se lotili še vprašanj o eseju.

Med udeleženci je bil gotovo zanimiv gost Jurij K o c h iz Vzhodne Nemčije, ki je predstavnik lužiško-srbske narodnostne skupine. V pogovoru je izrazil posebno zadovoljstvo, da je prišel med Slovence, ki

so se prav tako skozi stoletja borili za svoj obstoj; kot zanimivost je navedel, da so Lužiški Srbi pred desetimi leti dobili pomembno kulturno avtonomijo, da je v tako imenovanih A šolah razen za realne predmete lužiška srbsčina učni jezik do 10. razreda, v tako imenovanih B šolah pa prostovoljni dodatni jezik poleg nemščine in ruščine. Koch je tudi povedal, da je dosegel nedavno velik uspeh s svojim romanom, v katerem je načel vprašanje narodnostnega obstoja in da so njegov lužiško-srbski izvornik prevedli tudi v nemščino.

Od koroških avtorjev so se srečanja v Portorožu udeležili naša rojaka Andrej K o k o t in Valentin P o l a n š e k, od nemških sodelavcev pa Walther N o v o t n y in Theo P r e s s i e n.

V Celju mednarodni mladinski festival

Sodelujejo tudi pevčki naše gimnazije

Od 29. tega meseca do 1. junija bo Celje gostitelj že enajstega mednarodnega mladinskega pevskega festivala, posvečenega 30-letnici osvoboditve. Pokroviteljstvo nad eno največjih evropskih pevskih prireditev je prevzela Ljubljanska banka, častni pokrovitelj pa bo republiška konferenca SZDL (Socialistična zveza delovnega ljudstva).

Na letošnjem mladinskem pevskem festivalu bo sodelovalo 25 jugoslovanskih zborov, od tega 13 iz drugih republik in 12 iz Slovenije ter pevski zbori iz Bolgarije, Češkoslovaške, Francije, Italije, Nižozemske, Madžarske, Poljske in Sovjetske zveze. Nastopil bo tudi zbor Slovenske gimnazije v Celovcu.

Po mnenju predsednika medna-

rodne glasbene žirije Egona Kuneja bo kakovost udeležencev na najvišji ravni, zato bo imela žirija zlasti pri tujih zborih zelo težavno delo.

OB 30-LETNICI ZALOŽBE MLADINSKA KNJIGA:

Podeljene Levstikove nagrade za kulturo

V Ljubljani so pred kratkim, ob 30-letnici praznovanja založbe Mladinska knjiga, svečano podelili tradicionalne Levstikove nagrade, ki jih vsako leto podeli založniški svet založbe Mladinska knjiga. Levstikovo nagrado je doslej prejelo 38 mladinskih pesnikov in pisateljev, 36 avtorjev s področja poljudne znanosti in 66 likovnih ustvarjalcev.

S področja poljudnoznanstvenih del je letošnjo Levstikovo nagrado prejel MIRAN OGRIN za knjigo Od

Kulturni teden Alpe-Jadran v Celovcu

CELOVEC. — Kulturni teden Alpe-Jadran, ki jih vse tri sosedne dežele: Koroška, Slovenija in Furlanija-Juljska krajina, prirejajo že od leta 1972, bo letos pri nas v Celovcu. O tem so se zedinili predstavniki omenjenih dežel na posvetovanju, ki je bilo te dni pod predsedstvom dvornega svetnika dr. Mittergradneggerja. Kulturni teden naj bi se začel 11. oktobra 1975 ter naj bi obsegal prireditve, ki bi jih prispevali skupaj umetniki treh sosednih dežel. Na programu bodo: pevski zbori, glasba, gledališče, literatura in umetnost.

V načelu so sprejeli tale program: za začetek bi priredili skupni zborovski večer — vsaka dežela bi nastopila z dvema ansambloma, od katerih bi bil eden folklorna skupina. Naslednjega dne bi bil večer komorne glasbe. Program bi nadalje izpolnil ali baletni večer, ki bi ga v skupni režiji pripravili gledališči iz Ljubljane in Celovca, ali pa bi gostovala samo Opera iz Ljubljane — to naj bi bil začetek nadaljnega skupnega sodelovanja. Italijani iz Furlanije-Juljske krajine bi priredili večer orkestralne glasbe. Sledil bi skupni literarni večer, na katerem bi brali svoja dela pisatelji iz treh pokrajin; v Deželni galeriji pa bi priredili razstavo risb in slik šolske mladine. V kulturni te-

den naj bi vključili tudi „zborovski dan“, ki bo 12. oktobra v Celovcu.

Sicer pa bodo končni podrobni program sestavili še pred poletjem. Prireditve kulturnega tedna bodo trajale dlje kot en teden, tako bi se izognili prehudi nasičenosti programa.

Razgovorov kulturnega tedna Alpe-Jadran so se udeležili: iz Slovenije profesor Cajhen, iz Trsta je bil tu dr. Volpe, iz Celovca pa: upravnik in direktor Mestnega gledališča prof. Wochinz in Jelitsch, direktor Deželnega muzeja dr. Piccotti, custozinja Deželne galerije dr. Springschitz, predsednik Zveze koroških pisateljev Walter Nowotny in nekaj izvedencev koroške deželne vlade.

Likovna razstava Janeza Boljka v Celovcu

Dne 14. maja so v slavnostni dvorani Zveze slovenskih združenj v Paulitschgasse, odprli razstavo 53 del iz opusa kiparja in grafika Janeza Boljke. Prireditelju je uspelo predstaviti nadarjenega likovnega ustvarjalca slovenske srednje generacije tudi slovenskemu koroškemu občinstvu. Boljka, ki je bil rojen leta 1931 v Subotici, živi in dela v Ljubljani.

V razstavljenih delih, posebno v 22 grafičnih listih, se nam Boljka odkriva kot zrel umetnik, ki se spopriema s problemi sodobnosti. Po uspešnih razstavah doma in v tujini, po številnih nagradah in priznanjih, prihaja Boljka v Celovec kot mednarodno priznani umetnik. Njegova predstavitev pri nas je zato toliko pomembnejša, ker zbuja upanje, da bodo njegova dela pritegnila in nagovorila tudi nemško občinstvo.

Profesor dr. France Tomšič - umrl

V Ljubljani je v sedemdesetem letu umrl znani slovenski jezikoslovni znanstvenik prof. dr. France Tomšič. Sredi priprav pri delu za Slovar slovenskega knjižnega jezika, ga je dohitela smrt, kar bo boleče odmevalo pri sodelavcih tega slovarja, kajti znanstveni svetnik prof. dr. France Tomšič, si je leksikografske izkušnje pridobil že s slovarskim delom pri Slovensko-nemškem in Nemško-slovenskem slovarju.

Da je kot srednješolski učitelj užival pri dijakih veliko spoštovanje in nedeljene simpatije, je znano. Ob bogatem profesorskem znanju so študentje zapuščali predavalnico z znanjem bogatejši in še bolj navezani na svoj predmet.

Tone Svetina o nasilju

Slovenski pisatelj Tone Svetina, ki je napisal enega najbolj branih slovenskih romanov iz časa zadnje vojne „Ukana“, ki je bil preveden v več svetovnih jezikov (v ruščini je izšel v 100.000 izvodih) je v pogovoru z esejistom Primožem Žagarjem — pogovor je bil objavljen v „Delu“ dne 1. 3. letos, — med drugim govoril tudi o nasilju in fašizmu. O tem je dejal:

„Boljši je bil prvi spopad (op.: z nasiljem) kot odlaganje zadnjega. Nasilju se je treba upreti, ko nastopa še kot majhno zlo, ko nastopa kot embrio. Zakaj žrtve so, ko imamo opraviti z velikim zlom, strašne. Če bi Hitlerja onemogočili leta 1938 ob napadu na Češko, ne bi kasneje nikdar padlo 50 milijonov ljudi. Ko se zlo pojavi, ga je treba zatreti takoj, zatreti kot infekcijsko bolezen.“

ZENSKI KOTIČEK:

Za ženo in dom

NEGA:

Zoprni znoj

Dnevi so že kar topli in kmalu se bo še bolj ogrelo. Obenem so naša telesa občutljiva za temperaturne spremembe, kar je še posebej izrazito v prehodnih letnih časih. Tako lahko tudi tisti, ki sicer niso nagnjeni k pretiranemu potenju opazijo, da se obilneje potijo, kot ponavadi in da ta pojav spremljajo tudi stranski učinki, ki so večinoma neprijetni. Zelo je treba paziti, da se ne prehladimo, kajti telo je od zime utrujeno, tare ga pomanjkanje vitaminov in zaradi tega je tudi manj odporno.

Najbolj in najprej opazna posledica potenja pa je neprijetni vonj, ki lahko postane prava nadloga, če ga ne preprečujemo in odstranjujemo. Potenja samega ni dobro preprečevati, kajti koža mora normalno in neovirano opravljati svoje naloge, med katerimi je izločanje zelo pomembno.

To izločanje lahko sicer nekoliko popravimo, vendar nikakor ne s kemičnimi in drugimi preparati, ki jih še vedno ponujajo nekatere neodgovorne firme, ampak zgolj z načinom oblačenja in seveda z vodo. Kopeli so lahko nad vse koristne, najbolj učinkovite pa so, če so kar se da pogostne. Tako lahko dosežemo dva učinka naenkrat. Vedno sproti speremo pot, poleg tega pa prekomerno potenje tudi preprečujemo in počasi ustavljamo. Uspeh seveda ni trenuten. Kopeli so lahko zelo kratke, milo pa je treba uporabiti le pri prvi jutranji in večerni. Ni sicer nujno, da se močimo in oblivamo z ledeno vodo, če nismo vajeni, neke vrste knajpanje pa naj taka kopel le bo.

Na žalost pa nimajo vsi ljudje časa, da bi vsaki dve ali tri ure stekli pod tuš in se osvežili. Ti naj v drogeriji ali lekarnah povprašajo za sredstva, ki pre-

prečujejo posledice potenja, ne pa potenja samega. Pri tem bodo lahko izbirali med različnimi vonji teh preparatov, med katerimi najdemo tudi take, ki sploh niso odišavljeni, kar je še posebej ugodno, ker lahko obenem z njimi uporabljate tudi druge dišave.

Domača lekarna

Domača lekarna sodi v vsako gospodinjstvo. Ko jo urejamo, se moramo držati naslednjih osnovnih pravil:

V domači lekarni morajo biti vselej pri roki zdravila, ki so pogosto v rabi, recimo tablete za zniževanje telesne temperature, tablete zoper glavobol, tablete zoper prebavne motnje, tablete zoper vnetja v grlu, poleg njih še preparati in sanitetni material za poškodbe.

Domačo lekarno namestimo, tako da majhni otroci ne morejo do nje. Najbolje je, če je omarica z zdravili pod ključem.

Na vsako škatlico oziroma stekleničko z zdravilom zabeležimo datum nakupa. Zdravila od časa do časa pregledamo in vržemo proč tista, ki so stara že nekaj mesecev.

Na embalažo vsakega zdravila zapišemo, za kaj se rabi. Zdravila, za katera ne vemo natančno, kdaj in kako jih je treba uporabiti, sodijo v smetnjak.

Arhivska klasika Amorjeve kuhinje

Ni ga Avstrijca, ki ne bi pritrdil — brez zle misli — geslu, da sodijo slasti kuhinje in ljubezni tako zelo skupaj kot Dunaj in Burgtheater.

Avstrijci so mnenja, da moraš najprej pošteno podpreti želodec, potem se stvari razvijajo same po sebi. Menda ni treba posebej poudarjati, katere

stvari imajo v mislih! Ne upira se jim nihče, ne ofrakani obdonavski gospodje, ne „süße Madin“. Oboji zelo radi jedo. V dvoje jasno. In v tem imajo bogato tradicijo.

V knjižnici gradu Hagenau ob Innu je še danes skrbno shranjen historični dokaz zgoraj omenjene trditve izpod peresa J. B. Küchelbäckerja:

„Dunajčani najbolj cenijo dober griljaj in sladko kapljo.

Dan je zanje uspešen le, če so ga pošteno zalili in pošteno prigriznili. Da je takšno ukrepanje jako koristno, je mogoče sklepati po otroškem blagoslovu, ki kar dežuje nad deželo.“ Sto let kasneje (1830), je Berlinčan Adolf Glassbrenner ob obisku v cesarskem dunajskem mestu ugotovil:

„Berlinčanka je ženska od nog do glave, Dunajčanka pa prav to in še od glave do nog. Dunajčanka ne bo govorila o moških, pač pa Z NJIMI.“

Rojen Kölnčan, ki je bil v začetku tega stoletja feljtonist v uglednem dunajskem časniku, je zapisal o proslulih avstrijskih „sladkih punčkah“:

„Poglaviti namen Avstrijke je, da jo ljubijo. Vendar se hoče, tudi, ko je ljubljena, zibati počasi in zasanjano. Avstrijka brez ljubezni je kot roža, ki nanjo nikdar ne posije sonce.“ Da, tako sladka je avstrijska „süße Mädel“. Mogoče zato, ker jo avstrijska kuhinja baše z goro slaščic, od cesarskega „šmorna“ do salzburških žličnikov. Sladka je tudi, zato ker je povsod tako lepo okrogla, mična, obdarjena z dolnicami in grički. In da ob takih stvaritvah narave človek ne bi spoštoval dunajskih receptov?! Vse te dolnice in grički pa so znešeni skupaj z 9 avstrijskih dežel, kolikor se jih je na vso moč trudila obdržati skupaj ranjka cesarska Avstroogrska. Zato pa so Dunajčani silno ponosni, da je dobila njihova kuhinja oznako „kozmpolitiska“.

Kalifornije do Ognjene zemlje. V obrazložitvi žirije je rečeno, da Ogrinov potopis odklikuje svežina in samosvoj slog. V njem je, ob nujnih podatkih, ki so sicer bistvena sestavina vsakega potopisa, podal vrsto osebnih in predvsem prizadetih razmišljanj, ki so utemeljena v iskanju in študiju. V sleherni deželi, ki jo je prepotoval, je Ogrin poiskal tiste značilnosti, ki deželo osvetljujejo iz novih zornih kotov. Izognil se je opisovanju eksotičnih čudes, hkrati pa je prizadeto posegel v trdo in večkrat krvavo zgodovino starih prebivalcev obeh Amerik, tako da dobi bralec mogočen vtis o dinamiki, ki preveva tamkajšnje življenje. Ob opisu nasprotij na velikanskem ozemlju med Kalifornijo, simbolom ameriškega potrošniškega načina življenja, in Ognjeno zemljo, koncem sveta, ki so ga preoblikovale tudi roke naših priseljencev, se avtor vseskozi ogreva za človečnost.

Levstikovo nagrado za leposlovje je letos prejel FERDO GODINA za delo Sezidala si bova hišico.

V obrazložitvi je rečeno, da postavlja knjiga Sezidala si bova hišico bralca v čas otroštva. Svojo mladost, ki jo je Godina preživel v Dolini Bistrici v Prekmurju, je popisal preprosto, jasno in čisto. Kot najbolj primerno obliko je avtor izbral črtico in kratko zgodbo ter s pretanjenim občutkom za bistveno z nekaj potezami naslikal vrsto prizorov, ki so vsak zase celota, hkrati pa se nevsiljivo zlivajo v slikovito podobo nekega kraja in časa. Tako iz vrste otroških doživetij zraste pred bralcem prava vaška kronika, ki vsebuje žlahtne prvine ljudske pripovedi: jednatost, modrost in humor. Z enako zavzetostjo popisuje Godina prvinskost narave ob Muri in socialno resničnost tedanjega časa. Pri tem ostaja njegovo pisanje vseskozi epsko trdno in objektivno. Zato ima njegova knjiga posebno mesto v slovenski mladinski prozi, ki obravnava avtobiografska doživetja iz mladosti. Neponarejena govorica, s katero se v njej srečuje bralec, je vredna vse pozornosti in priznanja.

In končno, Levstikovo nagrado za likovno ustvarjalnost je prejel MILAN BIZOVIČAR za svoje ilustracije v knjigi Lojzeta Kovačiča Možiček med dimniki.

PROF. DR. ANTON WUTTE:

(7. nadaljevanje)

Potovanje maturantov po Jugoslaviji (2. del)

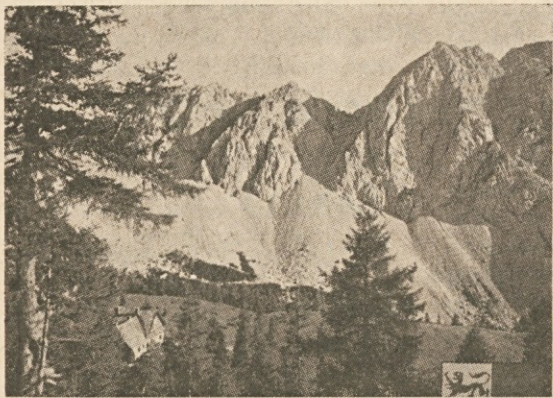
Še kratek pregled Karavank. Stol, Košuta in vmesni dve pogorji uvrščamo v Osrednje Karavanke, ki so najvišji in najmogočnejši del celega gorstva. Največji gori sta brez dvoma Stol in Košuta, ki dajeta temu predelu Karavank najbolj visokogorsko podobo. Stolovo sleme se vleče od Medjega dola 1696 metrov v loku preko Vajnaša 2102 metra in svojega najvišjega vrha 2239 metrov do Bijelsice 1955 m. nadmorske višine. Vse te in vmesne vrhe skupaj imenujemo Stolovo skupino. Južno pobočje je bolj po-

liko vrh 2088 metrov nad morjem na zahodnem predelu. Najnižja škrbina med temi vrhi se nahaja v nadmorski višini 1867 metrov. Proti vzhodu se hitro zniža v Kališnikovo in Režovnikovo Poldne (Kalischnik Turm, Reschounikturm) 1568 in 1504 metrov nad morjem, severno od Kort. Tudi njena južna stran je bolj položna in pokrita s planinami ter globlje spodaj na mehkejših kameninah, pestro razčlenjenih po pritokih Bistrice, z gozdovi. Na severu pa je Košuta strma skalnata stena, ki se vzpenja iz širokih melišč vse do razdrtega grebena.

Manj pomemben je severni niz visokih vrhov, ker dosega le v Gerlovcu (Ferlacher Horn) z nadmorsko višino 1841 metrov vele-gorske oblike s strmimi in razdrapanim poševnim skalnatim grebenom. Od glavnega slemena Karavank pa se odcepi že pri Golici 1835 metrov nad morskovo višino v Zahodnih Karavankah in se ga preko grmadastih gorskih čokov Mačenskega in Psinskega vrha (Matschacher Gupf, Sinacher Gupf) 1685 in 1577 metrov, podolgovatega gorskega hrba Žingarice (Singer Berg) 1589 metrov, Gerlovca (Ferlacher Horn) 1841 metrov, Žetič (Setitsche) 1922 metrov, Macna (Matzen) 1627 metrov in Črne-

ga vrha (Schwarzgupf) 1685 metrov nadmorske višine do Selske Borovnice (Freibach). Vmes pa je karavanško podolje. Oba dva predela se nadaljujeta v vzhodnih Karavankah.

Vse ostalo gorovje zahodno od Stolove skupine do Ziljice pa štejemo k nižjim in ožjim Zahodnim Karavankam. Točna meja, ki je v naravi natančno začrtana, poteka od Javornikovega Rovta na južnem pobočju čez sedlo Črvič (Kotschnasattel) 1465 metrov nad morjem na gorski potok Mala Suha na koroški strani in po orjaškem vršaju med Svečami in Podgorjem v Dravski dolini v Rožu. Zahodno od prevala Male Bavčice 1533 metrov, med Kamnitim vrhom 1656 metrov vzhodno od prelaza Korena, in Vojščico 1738 metrov nadmorske višine, je ta najzahodnejši del Karavank po zgradbi, sestavi kamenin in po površinskih oblikah tako podoben Karnijskim Alpam, da je nekdo celo predlagal, naj bi prestavili mejo med Karnijskimi Alpami in Karavankami od Ziljice na preval Bavčice! Kakor Karnijske Alpe so namreč tudi Karavanke v tem najzahodnejšem koncu sestavljene skoraj samo iz kamenin iz starega veka zemeljske zgodovine, ki se je pričela 600 milijonov let pred Kristusom. To so mehkejši skriljevci in peščenci ter deloma tudi zelo trdi apnenci, ki tvorijo strme vrhe, skalnate stene in roglje. Od Bavčice do Stola in dalje proti vzhodu do konca Karavank pa so prekrte te kamenine z obsežnimi skladi apnenca in dolomita iz začetne dobe srednjega veka zemeljske zgodovine, ki so v osrednjih Karavankah najbolj mogočni. Iz njih so povsod izoblikovani najvišji vrhi. Le ob Ljubeljskem prelazu so razkrite spodnje starejše in mehkejše kamenine.

Najvišji vrh Karavank Stol (2239 m)

ložno, na severni strani pa se spušča divje razdrto skalovje strmo navzdol. Med glavnim vrhom in Vajnašem, drugim najvišjim vrhom, ima severno vznožje in skalnato ozadje obliko polkroga, da je podobno ogromnemu naslanjaču. Odtod njegovo ime.

Zaradi vogelnega položaja in velike višine je z njega lep razgled, ki privablja številne turiste. Zato stojita ob njem dve veliki planinski koči, Celovška koča ob njegovem severnem vznožju in Prešernova koča na južni strani blizu meje, le približno sto metrov pod najvišjim vrhom.

Štirinajst kilometrov dolgi greben Košute med Ljubeljem in Kortami na Koroškem pa je nenavadno raven in enakomerno visok. Je zelo ozek in se odlikuje po razdrapanih stolpastih vrhah, kot Košutnikov Turn 2136 metrov bolj na vzhodu, Hajnžev Turn 2094 metrov in Ve-

Košuta: 14 km dolgi greben

(Dalje prihodnjič)

Naša lipa

Stoletja piješ naše zemlje sok;
poslušaj mladi vrisk, trpinov stok.
vdihaš naše pesmi mile zvoke,
v nebo oddajaš up proseče roke.

Poslušaj Pece živi val — potok
in pesem ptičk, slovenski marn otrok.
Objemaš z vonjem mladi sen perice
in srečo mamic, ko suše plenice.

Objemaj z vejami naš mladi rod.
Zvihraj, če sosed ti postavi plot. —
Le rasti v moč, v širino in višino —
daj rodu cvet in zdravo korenino.

Zdaj zadnji list je z lipe zašumel —
le vetrič žalostinko mu je pel.
A vemo, ko zremo v gole veje tvoje:
vigréd ti nov zeleni spev zapoje.

M. H.

V knjižnici

„Osebo izkaznico, prosim!“ Tenak glas, ki hoče biti ukazovalen pa se mu to ne posreči, napolni mračen prostor. Dvoje oči me preiskujejo opazuje. Nejevoljen brskam po žepih za osebo izkaznico. Ko jo najdem, jo izročim. Medtem ko poslušam škrтанje peresa, ki zapisuje podatke, me prevzame čuden občutek.

Zdi se mi, kot da nekdo brska po mojem drobovju in hoče na vsak način odkriti zločesti tvor. To je smešno. Saj sem vendar zdrav. Vsaj počutim se tako. Postanem nezaupljiv in previden. Morebiti mi pa hočejo kaj podtakniti in me potem po krivem obsoditi? Tudi to se včasih zgodi. Toda olajšano vzdihnem, saj gre le za knjigo, za navadno knjigo. Ta ugotovitev me nekoliko pomiri. Najbrž me hočejo le nekoliko prestrašiti in mi vzbuditi občutek odvisnosti med menoj in možnostjo slabega? To bo še najbolj verjetno. Pravzaprav jim je to že uspelo. Roka, ki izpolnjuje mojo kartoteko, je pod mojim imenom napravila majhen madež. Ta madež se je zažrl v papir, pa tudi v mojo dušo. To je nezaupnica. Črno na belo so zapisali, da mi ne zaupajo, da dvomijo v mojo poštenost. Roka s krvavo rdeče lakiranimi nohti mi vrne osebo izkaznico. Medlo se nasmehnem in pomislim, da je sedaj vse končano.

„Kje ste zaposleni?“ Suh, uraden ton me znova zmede. Zlezem vase in tu-

tam, kaj naj rečem. Ali naj povem resnico, da nisem zaposlen, ali pa naj se zlažem? To slednje bi bilo še najboljše. Toda kaj, če me odkrijejo? Potem se bo njihov sum izkazal za upravičenega. Najbolje bo, če povem po resnici. Zaradi knjige se res ne izplača lagati. Saj končno nisem sam kriv, če sem brez dela. Krivi so kvečjemu tisti, ki so mi pred leti svetovali poklic kmetijskega tehnika. Dejstvo je, da sem zaradi svojega poklica imel vse-skozi težave. Že pol leta sem prijavljen na zavodu za zaposlovanje, pa mi ne morejo najti ustreznega zaposlitve.

„Nisem zaposlen!“ Zdi se mi, da so se v tem hipu zgrnile nadme vse tegobe tega sveta. Sladko zatohel vonj prenatrpane sobe me hoče zadušiti. Zdaj bo sledila sodba. Sive oči se započijo vame, kot bi me hotele prebosti. Ustnice se ukrivajo v posmehljivo šobo.

„Kako? Niste zaposleni? Potem pa res ne vem...“ Povesim glavo kot zločinec, ki so mu dokazali krivdo.

„Pokažite še enkrat osebo izkaznico!“

„Tukaj podpišite!“

„Ali naj dam tudi prstne odtise?“

„Ne! Če bo potrebno, vas bomo že našli!“

Res, najbolje bo, da sprejemem mesto vratarja ali nočnega čuvaja. Saj, kdo pa danes še hoče biti kmet?! Zakaj naj

(Dalje na 7. strani)

JACK LONDON:

11

TRI SRCA

„Poberita se k vragu!“ je zakričal Aleksandro in ju podil proč. Toda deček v hlačah je dvignil kamen, ki ga je prinesel na nepokriti glavi, in potegnil izpod njega skrito pismo. Aleksandro se je nagnil čez ograjo, vzela pismo, prebral naslov in ga izročil Leoncii, medtem ko sta dečka začela prositi nagrado. Francis jima je vrgel nekaj drobiža, nakar sta takoj izginila.

Bilo je Henryjevo pismo in Leoncie ga je naglo prebrala. Pravzaprav ni bilo poslovlilno pismo, zakaj napisal ga je mož, ki je bil trdno prepričan, da bo samo golo naključje, če bo res obešen. Ker pa možnost takega naključja ni bila izključena, je Henry imel za svojo dolžnost, da se poslovi in priporoči Leoncii Francisu, ki je že zato vreden njene ljubezni, ker je čudovito podoben Henryju.

Prvi hip je hotela Leoncie pokazati pismo tudi drugim, toda odstavek o Francisu je bil pisan tako intimno, da si je premislila.

„Henry mi piše,“ je dejala in skrila pismo za steznik. „Nič posebnega ne piše. Očitno niti najmanj ne dvomi, da se mu rešitev posreči...“

„Storiti hočemo vse, da se mu posreči!“ je izjavil Francis samozavestno.

Leoncie se mu je hvaležno nasmehnila in se vprašujoče ozrla na Torresa, rekoč:

„O nekem načrtu ste govorili, senor Torres, kajne?“

Torres se je nasmehnil, zavihal brke in se potuhnil, kakor da je nedolžno jagnje, ne pa krvoločna zver, ki komaj čaka, da skoči na svojo žrtev.

„Samo ena pot je, anglo-saška pot, ki jo hodijo yankiji

in ta pot vodi naravnost k cilju. Najbolj značilno za to pot je, da vodi naravnost k cilju. Poslušajte torej moj nasvet! Pojdimo in osvobodimo Henryja iz ječe enostavno s surovo silo, kakor bi storili Američani. To je edini trik, ki ga gospodje v San Antoniu ne pričakujejo. Torej se nam mora posrečiti. V pristanišču lahko najamemo dovolj capinov in potepuhov, ki so tako srečni, da jih oblasti še niso prijele in obesile. Z njihovo pomočjo navalimo na jetnišnico in osvobodimo Henryja. Najemite jih, dobro jim plačajte, toda ne dajte jim denarja vnaprej — in stvar bo v redu!“

Leoncie je naglo prikimala z glavo, češ da se strinja s tem načrtom. Oči starega Enrica so se zaiskrile, nosnice so se mu napele, kakor da že voha smodnik. Takoj za njim so stisnili pesti tudi njegovi sinovi. In vsi so se obrnili na Francisu, češ, naj pove, kaj misli o tem načrtu. Francis je takoj odkimal z glavo in Leoncie je nehote razočarano vzkliknila.

„Ta pot je brezupna,“ je dejal mladi Morgan. „Čemu naj bi vsi tvegali svojo glavo pri takem norem poizkusu, ki je že vnaprej obsojen na neuspeh?“

Po teh besedah je stopil k ograji in se postavil med Torresu in rodbino Solano. Tisti hip je dal Enricu in njegovim sinovom z očmi znamenje, naj bodo previdni.

„Henryjev položaj je brezupen. Prav zdi se mi, da je njegova pesem končana...“ je nadaljeval zamišljeno.

„Mar hočete reči, da mi ne zaupate?“ je vzkliknil Torres srdito.

„Kaj pa mislite? Nikakor ne! Kako morete tako slabo soditi o svojih prijateljih?“ je ugovarjal Francis.

Toda Torres se ni dal potolažiti.

„Vi bi me radi — vi, tujec, s katerim sem se komaj seznanil — bi me radi spodili s posvetovanja rodbine Solano, mojih starih in najboljših prijateljev?“

Stari Enrico je opazil, da Leoncie kar besni od jeze na Francisu in zato ji je namignil, naj ne vzame njegovih besed resno. Nato se je obrnil k Torresu in spregovoril prijazno:

„Ni takega posvetovanja v rodbini Solano, ki bi se ga

ne mogel udeležiti tudi senor Torres. Vi ste res najboljši prijatelj naše rodbine. Z vašim pokojnim očetom sva si bila tovariša, malone brata. Toda s tem — dovolite starčku povedati osebo mnenje — nikakor ni rečeno, da senor Morgan nima prav, ko trdi, da je vaš načrt brezupen. Navaliti na jetnišnico in rešiti Henryja z brutalno silo je res blazno. Kar pogledajte, kako debele so stene. Te stene lahko kljubujejo napadalcem več tednov. In vendar moram priznati, da je malo manjkalo, da me ni izkušnjava premagala, ko ste prvič omenili svoj načrt. Zdaj pa poslušajte: Ko sem se še kot mladenič udeležil vojne proti Indijancem v Cordillerih, se nam je pripetil podoben primer. Sedimo tu na trato in povem vam, kako se je to zgodilo.“

Toda Torres je imel nujne opravke in ni hotel čakati. Prijazno je segel vsem prisotnim v roko, opravičil se je Francisu, skočil na vranca, ki se je ves lesketal v srebrni opremi, in odhitel nazaj v San Antonio. Poleg drugih nujnih opravkov je moral Torres odgovoriti na brzojavko, ki jo je dobil iz New Yorka. Pisarna Thomasa Regana na Wall-Streetu je imela namreč z njim stalno brzojavno zvezo. Ker je imel od panamske vlade v San Antoniu zaupno dovoljenje, da sme rabiti v svoje namene radijsko postajo, je lahko pošiljal poročila na brzojavno postajo v Vera Cruzu. Torres pa ni bil z Reganom povezan samo zaradi dobička. Nasprotno, tajna zveza z Reganom je bila v popolnem skladu s Torresovimi načrti glede Leoncie in obeh Morganov.

„Kaj pa imate proti senoru Torresu, da ste odklonili njegov načrt, njega samega pa ujezili?“ je vprašala Leoncie, ko je Torres zapustil trg pred haciendo.

„Nič,“ je odgovoril Francis, „razen da ga ne potrebujemo in da mi mož kaj preveč ne ugaja. Torres je tepec, ki lahko pokvari še tako imeniten načrt. Spomnite se, kako se je ujel s svojim pričevanjem na moji obravnavi. Morda mu pa celo ne smemo zaupati. Sam ne vem, kako in kaj je s takim človekom. Pa naj bo karkoli, gotovo je, da namreč nima smisla zaupati mu, če ga ne potrebujemo. Kar se pa tiče njegovega načrta, moram priznati, da mi ugaja-

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 25. 5.: 7.05 Duhovni nagovor. — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 26. 5.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Hišna, ledinska, krajevna imena v Rožu (Dr. A. Feinig). — Koroška duhovnost — 8.

TOREK, 27. 5.: 9.30 Hej zaspanček, srček mali... — 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Šport. — Popevke na tekočem traku.

SREDA, 28. 5.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Minute z... — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 29. 5.: 7.05 Od sončnega vzhoda — do sončnega zahoda.

PETEK, 30. 5.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Družinski magazin.

SOBOTA, 31. 5.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 25. maja:
17.00 Živalski leksikon: Lev — 17.30 Viking Viki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Portret umetnika: Erich Kunz — 19.00 Avstrija v sliki v nedeljo — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Špion, ki je prišel iz mraza — 23.00 Poročila.

PONEDELJEK, 26. maja:
9.30 Za otroke v predšolski dobi — 10.30 Za polno pest dolarjev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport — 20.45 Ceste San Francisca: Morilec z orglicami — 21.35 Poročila.

TOREK, 27. maja:
9.30 Za otroke v predšolski dobi —

10.00 Špion, ki je prišel iz mraza. — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Gospod Kotnik — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Satirična paleta; življenje in dela Loriota — 20.15 Kaj sem? 21.00 Kričeča pošast na naslovni strani — 22.25 Poročila.

SREDA, 28. maja:
9.30 Za otroke v predšolski dobi — 10.00 TV v šoli: Nepoznano sosedstvo — 10.30 Uporabna fizika: Trenje (ribanje) — 11.00 Heinz Conrads — 17.00 Potovanje — 17.30 Dr. Dootittle in nesrečna pura, risarski film — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Naslednji, prosim — halo Doc! — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport: nogometni finale evropskih prvakov: Bayern München : Leeds United — 22.05 Vojna in mir (15): Moskva — 22.50 Poročila.

ČETRTEK, 29. maja:
16.00 Kadoyng; igra za otroke — 17.00 Imenoval jo je Ida — 17.45 Medvedek — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Poklicno dušno pastirstvo — 18.30 Mala revija — 19.00 Umetnost v Avstriji — 19.30 Čas v sliki s kulturo — 19.50 Šport — 20.15 Tujec, drama v treh dejanjih Robina Maughana — 22.10 Poročila.

PETEK, 30. maja:
9.30 Za otroke v predšolski dobi — 10.00 TV v šoli: Ivana, devica Orleanska — 10.30 Kjer stanujejo bogovi — 11.00 Klub seniorjev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Družina Feuerstein — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Obzorja — 21.00 Orfej Negro; film antične bajke o Orfeju pred ozadjem karnevala v Riu — 22.40 Poročila.

SOBOTA, 31. maja:
16.30 Hišica — 17.00 Športni ABC — 17.30 Pustolovščina v mavrični deželi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Heinz Conrads v soboto zvečer — 18.25 Kuhinja v televiziji — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirol-

ska — aktualno — 19.20 Šport — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.56 Šport — 20.15 Halo... hotel Sacher... vratar: Veličanstva — 21.15 Panoptikum — 21.35 Redka grofica; morilski atentati na mlado dedinjo — 23.10 Poročila.

TV AVSTRIJA

2. PROGRAM

NEDELJA, 25. maja:
14.30 Avtomobilske dirke v Zeltwegu — 15.25 Velika nagrada Belgije: Formel 1 — 16.00 Avtomobilske dirke v Zeltwegu — 16.30 Velika nagrada Belgije — 17.15 Avtomobilske dirke v Zeltwegu — 18.30 Newстка (svakinja), film o mladi zakonski ženi in njeni zaobljubi — 20.00 Enciklopedija, znanstvena knjiga — 20.15 V lastni zadevi.

PONEDELJEK, 26. maja:
17.55 Matematika in poskus: Kaj so valovi? — 18.25 Znanje — aktualno: 1. Bodo naše ptice izumrle? 2. Alkoholik pred televizijskim ekranom — 19.00 Kavalir potuje po Italiji — 19.45 Komorni dramski igralec — 20.00 Vojna in mir (15): Moskva.

TOREK, 27. maja:
17.55 Tehnična kemija: Umetne snovi — 18.25 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Zemlja Afrika; pogrebni običaj plemena Podokvo — 19.45 Iskanje zad-

V knjižnici

(Nadaljevanje s 6. strani)

bi bil izjema jaz, ki še svoje zemlje nimam? Toda preden nastopim službo vratarja, bi rad še doživel pristno kmečko življenje.

„Kaj boste izbrali?“ Suha knjižničarka z zelenkasto rumeno poltvo me povede med knjižne police. Oguljeni hrbti knjig mi zbuja spoštovanje. Napolnjuje me tiho zadovoljstvo in pričakovanje, ki me dela nekoliko živčnega. Kaj bom izbral?

„Tu imamo najnovejše. Metulj, Lju-

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84-3-58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

njih divjih živali Evrope: Otok tisočev mrožev — 20.00 Stoletje kirurgov: Prvi koraki — 21.40 Glasbena poročila — 21.45 Ludwig van Beethoven — klavirske sonate.

SREDA, 28. maja:

17.55 Kaj lahko postanem? Poklici, ki zidajo in sestavljajo — 18.25 Tečaj francoskega jezika — 19.00 Reportaža o uničenju lepote v Italiji — 20.00 Potop Titanica; ameriški film o katastrofi največjega parnika leta 1912 — 21.35 Svet knjige.

ČETRTEK, 29. maja:

18.00 Berlinski dnevi jazza 1917 — 18.30 Vražja ženska iz Teksasa, komedija — 20.15 Hermann Prey: Glasba je moj svet — 21.15 Zgodbe, ki jih piše življenje — 22.30 Trailer.

PETEK, 30. maja:

17.55 Fizika za vse: Dvojni učinek — 18.25 Nemščina (16) — 19.00 Poželenje ob jedi — 19.45 Primeri nabožne umetnosti romantike v Nemčiji: grajska kapela Schwarzheindorf — 20.00 Wamp (zapeljivka), igra — 21.40 Vodja, obisk po službi.

SOBOTA, 31. maja:

14.25—17.15 Evropsko prvenstvo v telovadbi za moške v Bernu — 18.00 Brez nagobčnika — 19.00 Ekspedicija pred hišnimi vrati; naravni film o domačih majhnih živalih — 19.45 Dvakrat risarski film — 20.00 Galerija — 20.15 Veliki dirigenti — 21.35 Vprašanja kristjana.

bezen in zakon, Zakonski pari, Zadnji tango v Parizu... mi vsiljivo svetuje knjižničarka. Mislim, da bi morale knjižničarke imeti vsaj en izpit iz psihologije. Potem bi bil morda prihranjen obiskovalcu marsikateri neprijeten občutek. Tako pa ti stojijo za hrptom in vsiljujejo izbiro. Saj menda ne bom vse življenje prebiral le pornografijo? „Rad bi kaj domačega,“ pravim, „Kersnika, Tavčarja, Finžgarja...“ Knjižničarka znova napravi pomilovalno šobo in me pogleda, kot bi bil slaboumen.

„Seveda sem marsikaj od tega že prebral,“ rečem, da je ne bi preveč razočaral,“ vendar ta hip čutim neznanostno željo po cvetju iz domačih logov. „Če dovolite, bi si kar sam izbral.“ Vidim, da se le nerada umakne. Olajšano vzdihnem. Priboril sem si pravico — svobodno izbiro. Pomislim: kako žalostno je, da se mora človek vsak dan znova boriti za svoje pravice. Pa naj bo to v podjetju, ustanovi, ali tudi le samo v knjižnici. Izberem Finžgarja in Tavčarja. Ko plačam izposojevalnino, odidem na ulico. Nenadoma se mi zazdi, da iz knjig, ki jih držim v roki,

TV Ljubljana

NEDELJA, 25. maja:

8.45 Poročila — 8.50 17 trenutkov pomladi — 10.05 Otroška matineja — 12.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 17.55 Moda za vas — 18.05 Poročila — 18.10 Tito — dokumentarni film — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Dan mladosti — pribl. 21.40 Mladi za mlade — 22.15 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 26. maja:

8.10 in 10.00 TV v šoli — 17.30 Grdiraček — 17.45 Risanka — 18.45 Teritorialna obramba — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Usodnost rdečih krvnih teles — 20.50 Kulturne diagonale — 21.20 Mozaik kratkega filma.

TOREK, 27. maja:

8.10, 9.35, 10.05, 11.05 TV v šoli — 17.35 V. Albrecht: Mala lupinica — 17.50 Risanka — 18.20 Egipt za časa tutankamona — 18.50 Ne prezrite: Povezuje jih pesem — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 21.00 R. M. du Gard: Thibaultovi — 21.45 TV dnevnik.

SREDA, 28. maja:

8.10 TV v šoli — 17.30 Vrančeve dogodivščine — 19.10 Glasbena oddaja — 18.45 Polkmetje — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Pariz: Nogomet Bayern : Leeds — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Miniature.

ČETRTEK, 29. maja:

8.10, 9.35 TV v šoli — 15.35 Francoščina — 17.35 Na črko, na črko — 18.25 Vzpon človeka — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 A. Ingolič: Žive vezi — 21.05 Kam in kako na oddih — 21.15 Četrtekovi razgledi — 21.45 iz koncertnih dvoran — 22.35 TV dnevnik.

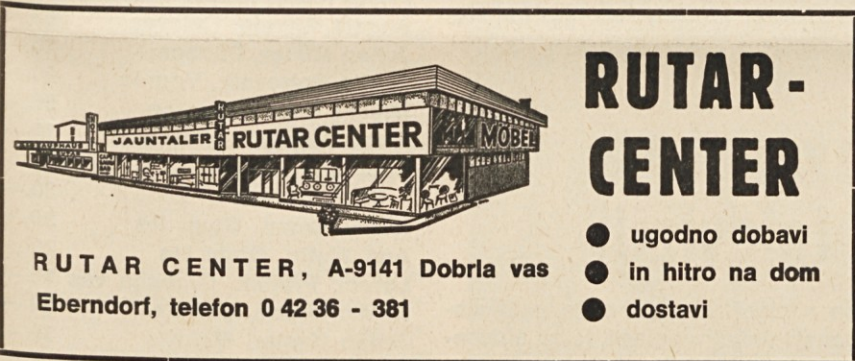
PETEK, 30. maja:

8.10 TV v šoli — 10.50 Angleščina — 17.20 Morda vas zanima: Slikanice — 18.10 Slovenski rock 75 — Bumerang — 18.45 Spoznavajmo otrokov svet — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Waterloo — 22.05 625 — 22.40 TV dnevnik.

SOBOTA, 31. maja:

9.30, 10.35, 12.00 TV v šoli — 14.25 Bern: Evropsko prvenstvo v gimnastiki za moške — 18.20 Narodni parki — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Iz del Branke Čopiča — 20.30 Moda za vas — 20.50 Kojak — 23.00 TV dnevnik.

prihaja vame oddaljeno tiho ihtenje, kot bi nekdo umiral v morju zlato rumenega žita. Čutim, da se mi potijo roke. Ali ima to kakšno zvezo z mojim življenjem? Ne vem. Vem pa, da sem imel slab dan. V. K.

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

Odidemo naravnost v jetnišnico in osvobodimo Henryja, če ste vsi za to. Seveda ni treba razbobnati po vsem svetu, kakšni so naši načrti. In čemu bi nam bila tolpa razbojnikov in pristaniških postopačev? Če sami ne moremo rešiti Henryja, se bo treba pač sprijazniti z mislijo, da mu jutri zategnejo vrv okrog vratu.“

„Okrog jetnišnice hodi običajno najmanj deset stražnikov,“ je ugovarjal osemnajstletni Ricardo, najmlajši brat Leoncie.

Leoncie, ki še ni bila obupala, ga je jezno pogledala. Toda Francis mu je potrdil.

„Prav praviš,“ je dejal. „Naša naloga bo odstraniti stražnike.“

„Stene so debele pet čevljev,“ je pripomnil Martinez Solano.

„Si bomo morali pač napraviti pot skozi nje,“ je odgovoril Francis.

„Kako neki?“ je vzkliknila Leoncie.

„Saj to je prav tista točka našega načrta, o kateri se bo treba temeljito pomeniti. Senor Solano, imate dovolj jahalnih konj? Imenitno! A vi, Alesandro, bi mogli dobiti na plantaži nekaj dinamičnih nabojev? Izvrstno! A vi, Leoncie, morate kot gospodinja haciende vedeti, ali je v vaših kleteh dovolj krepkega žganja.“

Vsi trije so prikimali.

„Aha, zarota se širi!“ se je zasmel Francis. „Imamo torej na razpolago vse, kar je potrebno za Conan-Doylovo detektivsko povest ali Rider Haggardov pustolovski roman. Zdaj poslušajte! Šicer pa, potrpite še malo! Pomeniti se moram najprej z vami, Leoncie, o obleki za skromno domačo predstavo...“

5.

Ura je odbila poldne. Henry je gledal skozi zamreženo okno na ulico prašnega in umazanega mesta. Bila je neznosna vročina. Henry je že hotel stopiti od okna, ko je zagledal množico radovednih postopačev.

Videl ni ničesar, pač pa je slišal drdranje voza, ki se je

naglo bližal jetnišnici. Nato je zagledal voz, ki ga je vlekel splašeni konj. Sivolasi mož z dolgo sivo brado je sedel na vozu in si zamašil prizadeval, da bi ustavil splašena konja.

Henry se je nasmehnil od začudenja, da se stara „koreta“ še ni razbila, dasi je ves čas visoko odskakovala od debelih kep suhe ilovice, ki so pokrivalo zanemarjeno cesto. Vsako kolo, ki se je komaj še držalo na osi, je odskakovalo in se vrtelo v popolnem nasprotju z drugimi. Toda če se voz še nekako drži skupaj — je razmišljal Henry sam pri sebi — je pa res pravo čudo, da se vprega ne razleti na drobne koščke. Tisti hip, ko je voz dospel do jetniškega mostu, je stari voznik vstal in nategnil vajeti, da zadrži konja. Vajeti so bile tako obrabljene, da se je en konec pretrgal. Starec je omahnil in padel na voz. Pri tem je nehote nategnil drugi konec vajeti in konj je skočil na levo. Kaj se je zgodilo potem — ali se je kolo zlomilo ali samo snelo — Henry ni moge ugotoviti. Jasnje je bilo samo to, da se je voz popolnoma polomil. Starca je splašeni konj vlekel po prašni cesti. Vendar je mož krepko držal drugi konec vajeti, tako da se je moral konj naposled ves upehan in penast ustaviti.

Komaj je starec odskočil pokonci, že ga je obkolila množica radovednih postopačev. Iz jetnišnice so planili pazniki in prepodili zijala. Henry je še vedno stal pri oknu in sodeč po njegovem zanimanju za prizor na cesti bi nihče ne mislil, da mu je sojeno živeti samo še nekaj ur.

Starec je izročil vajeti enemu izmed paznikov, naglo stopil k vozu ter začel ogledovati velike in majhne zaboje, ne da bi se zmenil za prah na svoji obleki. En zaboj mu je bil posebno pri srcu. Skušal ga je celo dvigniti in ko se mu ni posrečilo, ga je nagnil, da se prepriča, če je tovor še cel.

Ko ga je eden izmed orožnikov vprašal, kdo je in odkod prihaja, je dvignil glavo in spregovoril naglo:

„Jaz? Oh, senori, star sem in daleč je moj dom. Ime mi je Leopoldo Narvaez. Kar je res, je res, moja mati je bila Nemka. Bog ji daj večni mir in pokoj, toda moj oče je bil Baltazar de Jesus in Cervillos é Narvaez, sin slavne-

ga generala Narvaeza, ki se je boril pod poveljstvom znamenitega Bolivarja. Zdaj sem malone uničen in daleč od svoje domovine.“

Od vseh strani so ga obsuli z vprašanji in starec je postal še bolj zgovoren. Hvaležen je bil poslušalcem za izraze sočutja in zato je rade volje nadaljeval svojo povest.

„Prihajam iz Bocasa del Toro. Na poti sem že pet dni, kupčija je pa dandanašnji zelo slaba. Doma sem iz Colona in rad bi se vrnil tja. Toda tudi blagorodni Narvaez je moral postati krošnjar in tudi krošnjar mora živeti, mar ni tako, dragi senori? Povejte mi, prosim, ali je med prebivalci tega prelepega San Antonia Tomas Romero kakor

„Grom in strela! V Panami je Tomasov Romero kakor listja in trave,“ se je zakrohotal višji paznik Pedro Zurita. „Opišite ga podrobneje.“

„Ta je bratranec moje druge žene,“ je odgovoril starec v upanju, da se mu posreči najti sorodnika. Zelo se je pa začudil, ko mu je množica odgovorila s homerskim krohotom.

„V San Antoniu in okolici je najmanj ducat Tomasov Romero,“ je nadaljeval višji paznik. „Vsak izmed njih je lahko bratranec vaše druge žene, senor. Poznamo Tomasa Romero — pijanca. Poznamo Tomasa Romero — tatu. Poznamo Tomasa Romero — toda ne, tega so obesili pred enim mesecem kot roparja in morilca. V našem mestu živi tudi Tomas Romero, velik bogataš, ki ima več sto glav goveje živine. Poznamo tudi...“

Pri vsakem teh Romerov je Leopold Narvaez odkimal z glavo. Ko je pa slišal ime Romero — bogatega farmarja, se je starec razveselil in spregovoril.

„Oprostite, senor, to bo najbrže on. Poiščem ga. Če bi mogel kje v bližini spraviti na varno svoj dragoceni tovor, bi ga šel nemudoma iskat. Seveda lahko zaupam tovor vam, zakaj vi ste mož poštenja in časti — o tem se lahko prepriča tudi slepec.“

Potegnil je iz žepa dva srebrna novčiča in ju dal pazniku.

(Dalje prihodnjic)

Ek. svet. Mirko Kumer:

Kmetijski gospodarski položaj na Koroškem

Zadnjič je bil v Celovcu občini zbor Kmetijske gospodarske zbornice, na katerem so razpravljali o kmetijskem gospodarskem položaju Koroške. Šele sedaj se je izvedelo, kakšno škodo nam je naredila vremenska katastrofa v velikonočnem času. Škodo so strokovnjaki ocenili na 132 milijonov šil. Tu bo morala pomagati oblast. Kmečki zastopniki Koroške so predlagali, da bi dala zvezna vlada dvakrat toliko pomoči kot deželna. Vendar bodo pomoči razdelili med deželo in zvezno vlado na polovico.

Posrečilo se je izvoziti blizu 2000 repov pitane govedi. Treba je bilo doplačati pri mesu 18 šil. za kg, pri živi teži pa 14 šilingov. Človek se vprašuje, če je taka prodaja še sploh smiselna. Vendar pravijo izvedenci, da je še boljše meso izvažati z velikimi subvencijami, kot pa ga doma ceneje prodajati.

Za letošnji izvoz je dežela dala 3,5 milijona šil., kmetijska zbornica pa pol milijona šil. iz svojega. Tako je nastalo na trgu z govejo živino majhno olajšanje. Pravega izboljšanja pa v letu 1975 ni pričakovati, ker so cene preglbokoko zdrknile.

Zidava se je zadnje čase podražila za 45 odst. Tudi gnojila so se tako podražila, da jih kmetje manj uporabljajo. Računajo, da jih bodo letos potrosili za 45 odst. manj. To bo privedlo do zmanjšanih pridelkov in končno do revščine na kmetih.

Temu napetemu položaju je v glavnem kriva Evropska gospodarska skupnost. Po stalnem dreganju v Bruslju in Italiji, se je Avstrijecem le posrečilo, da je EGS uknila zaporo uvažanja mesa iz tretjih držav, hoče pa, naj bi kupovala Avstrija v zameno za uvožne bike pri njih slabše meso za klobase.

Dovoljen je uvoz lahke živine za dopitanje v teži 250—300 kg, in sicer 11 tisoč glav.

Tudi les je zgubil na ceni od 30 do 40 odst. Lani so se Italijani bali inflacije in so živahno odkupovali naše rezano blago. Zdaj imajo še dovolj zaloge in le počasi odkupujejo. Drobni les

bi še šel v denar, a je z njim veliko dela. Še dobro, da bo papirna industrija držala lanske cene, čeprav bo ponudba zaradi snežnega poloma večja. Gozdnim posestnikom svetujemo, naj ne pritiskajo vsi istočasno z lesom na trg. Prevzem naj bi se vršil postopoma. Tudi hlodovino bodo potrebovali, čeprav je mnogo uvažajo iz vzhodnih držav. Žage pač morajo biti zaposlene.

Napovedovani previšek svinjskega mesa se v maju ni pojavil, a nevarnost še ni mimo. Zadnje štetje je pokazalo, da je letos 250.000 svinj več kot lani. Zato naj bi svinjereje ne povečevali.

Za višjo mlečno ceno se znova bje boj. Vsi so si edini, da je prenizka in da je krizni groš previsok. Na zalogi je samo 1000 ton surovega masla in bi pravzaprav akcije „pocenjeno surovo maslo“ ne bilo treba. Bolje bi bilo mleko v prahu izvažati, za kar imamo pogodbe. Tako pa moramo smetano uvažati, jo mešati s posnetim mlekom in delati nato mlečni prašek, da izpolnjujemo izvozne obveznosti.

Po dolgih letih se je letos le posrečilo doseči z zdravniki dogovor, da bodo od 1. maja dalje pobirali od kmečkih pacientov samo 20 odst. svojega honorarja, ostalih 80 odst. jim bo

plačala Kmečka bolniška blagajna sama. Tako bo odpadlo sitno pošiljanje računov in denarja sem in tja. Isto naj bi naredili tudi z zobozdravniki, ki so privatno zelo dragi. Zaradi tega se kmetje vedno bolj poslužujejo zobnih ambulanc drugih bolniških blagajn.

Za dodatne kmečke rentnike pa pogajanja s socialnim ministrom še niso prinesla povoljnega uspeha. Nočejo jih prevzeti v kmečko pokojnino. Zvišali jim bodo rente postopoma, a šele leta 1978 naj bi dosegli dvojno višino današnje rente. Kmečko zastopstvo pa terja, naj jih že takoj začnejo postopoma uvajati v pravo kmečko pokojnino.

Palestina in Izrael nekdanj in danes

Ozemlje, na katerem prebivajo Palestinci, je razdeljeno na več držav: Izrael, Jordanija, Egipt, Sirija in Libanon. V samem Izraelu (brez ozemelj iz junijske vojne 1967) je 460.000 Palestincev (Arabcev) in Druzov. Na Zapadnem Jordanu, v predelu Gaza in v Severnem Sinaju živi skupaj okrog 1 milijon Palestincev (Arabcev).

Ob sečetju obeh števil se pokaže, da živi na področju, ki je v sestavi Izraela ali ki je pod izraelsko kontrolo, blizu 1 milijon in pol Arabcev, t. j., da jih je 60 odstotkov vsega izraelskega ljudstva.

Na ostalem arabskem svetu živi po približnih cenitvah 3 do 5 milijonov Palestincev. Med njimi je blizu 1 milijon beguncev. Čim bi prišlo do ustanovitve palestinske države, bi se zelo verjetno velik del njih vrnil na svoje prejšnje predele.

Področje, ki spada v izraelsko državo, ustanovljeno 1948, meri 20.700 kv. km (Slovenija 20.251 kvadratnih kilometrov). Uradno hebrejsko ime je „Medinath Jisrael“: beseda „izrael“ pomeni v hebrej-

ščini „božji bojvnik“. V teku svojega zgodovinskega obstoja so bili Judje povečini brez lastne državne tvorbe. Vsega skupaj so pred sedanjo državo iz leta 1948 imeli svojo državo trikrat.

1. Prvič je bila judovska država ustanovljena 1030 pr. Kristusom pod kraljem Savlom, ki je vladal do 1010, in je trajala do 586, ko so bili Judje pregnani v babilonsko sužnost. Po vrnitvi iz pregnanstva niso več stoletij imeli lastne države.

2. Šele Makabejec Simon jo je spet ustanovil leta 140 pr. Kristusom, vendar je obstajala komaj 36 let. Od leta 4 pr. Kristusom do 41 po Kristusu so bili spet brez nje.

3. Do nove zelo kratko trajajoče države so prišli Judje leta 41 po Kristusu, ker je je bilo leta 44 spet konec.

Ko je rimski vojskovodja Titus porušil leta 70 po Kristusu Jeruzalem, je prišlo do velikih nasilnih preseljevanj, tako da so bili Judje naseljeni po vseh rimskih provincah v Evropi in severni Afriki. Da-

nes prebivajo Judje tudi v Ameriki in Avstraliji. Računajo, da jih je na svetu skupaj okrog 12.900.000 (pred zadnjo vojno okoli 18 milijonov) od tega v Združenih državah več ko 5.500.000. Težnja, da bi spet imeli svojo lastno državo, se je izražala v gibanju, ki nosi ime sionizem in je imelo svoj I. kongres 1897 v švicarskem mestu Basel.

4. Stonistične želje, da dobijo Judje svojo državo na ozemlju svojih pradedov v Palestini, so se uresničile 1948. Sedanji Izrael je republika. Parlament se imenuje „kneset“, ki šteje 120 poslancev, ki jih volijo za 4 leta z neposrednimi in splošnimi volitvami. Predsednika republike voli skupščina za dobo 5 let. Volilno pravico imajo Izraelci z 18. letom. Glavno mesto je Jeruzalem, ki se arabsko imenuje „El Quds“. Glavno letališče za mednarodni promet je Lod blizu Tel Aviva. Uradna jezika sta hebrejščina in arabščina. Denarna enota je „funt“, ki je razdeljen na 100 „orotov“.

Koroški Slovenci na ljubljanski televiziji

Radio-televizija Ljubljana pozorno sledi dogajanju med zamejskimi Slovenci v Avstriji in Italiji. Tako je bila 27. aprila posvečena slovenskemu šolstvu na Koroškem. Nastopili so tudi politični predstavniki koroških Slovencev, najprej dvorni svetnik dr. Joško Tischler, predsednik Narodnega sveta, nato odvetnik dr. Franci Zwitter, predsednik Zveze slovenskih organizacij. Več koroških šolnikov je opisalo res trnjevo pot slovenskega šolstva. Edino gimnazija v Celovcu je res slovenska, pravih osnovnih šol ali strokovnih šol niso koroški Slovenci dobili niti po vojni. V narodnostno mešanih krajih je bilo nekaj časa učenje slovenskega jezika obvezno tudi za Nemce, a deželni glavar Wedenig je to obveznost v ustreznem ozračju, kakor ga je ustvarila organizirana gonja, odpravil.

Danes obiskuje dvojezične šole še okoli 1300 slovenskih otrok, se pravi komaj tretjina. Gledalci so lahko videli, kako učiteljica v „slovenskem razredu poučuje v obeh jezikih hkrati: zdaj v slovenskem, takoj nato v nemškem, potem zopet v slovenskem jeziku. V otroški glavi se mora ustvariti strahovita zmešnjava. Otrok slovenskih staršev ne vpišejo v „slovensko“ šolo, ako starši izrecno tega ne zahtevajo, a med prebivalstvom ustvarjajo Nemci takšno ozračje, da mnogo slovenskih staršev „zaradi ljubelega miru“ ne prijavi otroka za slovenski jezik.

Prof. dr. Joško Tischler je povedal, kako je leta 1945 na poziv šolskega funkcionarja izdelal načrt za slovensko osnovno šolo. Po tem načrtu bi do 4. razreda poučevali otroke v slovenskem jeziku, nato

pa v nemškem. Kakor je neki slovenski šolnik naglasil, je za slovensko šolstvo nastopila prava katastrofa po plebiscitu, ko so Nemci pregnali skoraj vso slovensko inteligenco, tako tudi učitelje. Danes je dana možnost, da se absolventi gimnazije pripravijo za učiteljski poklic na pedagoški akademiji.

Odvetnik dr. Franci Zwitter je poudaril, da na Koroškem vlada danes „Heimatdienst“ kot absolutni gospodar. Po vsej verjetnosti bo prišlo do preštevanja Slovencev pač z namenom, da se odpravijo še zadnji ostanki slovenskega šolstva. V boju za svoje pravice se bodo Slovenci naslonili na demokratičen del avstrijskega prebivalstva — je dejal dr. Zwitter, ki pa nima odločilne besede. Če niti ta taktika ne bo uspela, bodo uporabili za dosego svojih pravic vsa kršna sredstva.

„AVSTRIJSKI NACIONALNI CIRKUS“ V CELOVCU

V Celovcu bo na sejmskem razstavišču od petka, 23. maja 1975, do nedelje, 1. junija, gostoval slavni „Avstrijski nacionalni cirkus“.

Predstave bodo: v petek, 23. maja, bo premiera ob 20. uri zvečer. Sicer pa so predstave v delavnikih: ob 15. in 20. uri, v nedeljah pa ob 14.30 in 18. uri.

V Beljaku bo „Avstrijski nacionalni cirkus“ gostoval od 2. do 4. junija, v Lienzu pa od 6. do 8. junija. Vstopnina je od 30.— do 105.— šilingov.

Vstopnina za živalski vrt je: za otroke 15.—; za odrasle 30.— šil.

Za tiskovni sklad so darovali:

Ludvik Pörsch, Šteben	šil. 100.—
Neimenovani, Globasnica	100.—
Neža Writz, Šteben	20.—
Mirko Hajnžič, Rebrca	46.—
Matilda Hutter, Globasnica	50.—
Janez Lesjak, Podgora	20.—
Janez Zankl, Mala vas	50.—
Ana Krainer, Rikarja vas	20.—
Rihard Dumpelnik, Šteben	30.—
Jozef Kuster, Boja vas	20.—
Jožef Golavčnik, Zagorje	40.—
Anton Gril, Plaznica	100.—
Katarina Prosen, Goselna vas	40.—
Marija Wolk, Goselna vas	20.—
Neimenovana, Dobrla vas	20.—
Peter Mohar, Dobrla vas	300.—
Ignac Miklav, Kokje	200.—
Jožef Kuncič, Št. Peter	40.—
Neimenovani, Št. Peter	20.—
Hanzej Gröblacher, Reka	20.—
Viktor Antonič, Reka	50.—
Franc Isop, Gorinčiče	20.—
Anton Fugger, Ravne	20.—
Johan Lepušič, Ravne	50.—
Jožef Valentinič, Ravne	20.—
Anton Krauzer, Dolinčiče	100.—
Marija Doujak, Šmartin	50.—
Gregor Piček, Št. Lambert	50.—
Franc Schuster, Rožek	50.—
Neimenovani, Dječiče	20.—
Marija Schöffmann, Št. Ilj	20.—
Franc in Uršula Krušič, Velinja vas	100.—
Uršula Kropfič, Velinja vas	100.—
Angela Mečina, Vesca	20.—
Peter Mečina, Gora	20.—
Gregor Reichmann, Želuče	20.—
Johan Safran, Bilčovs	30.—
Leopold Kasl, Bilčovs	100.—
Neimenovani, Novo Selo	30.—
Marta Kreuz, Blato	50.—
Marija Račnik, Breg	50.—
Doroteja Randev, Dob	20.—
Marija Buchwald, Nonča vas	25.—
Neimenovani, Nonča vas	20.—
Julijana Glantschnig, Nonča vas	20.—
Franc Riedl, Nonča vas	40.—
Angela Wornig, Celovec	200.—
Johan Miklav, Podhom	20.—
Marija Petrovnik, Vogrče	20.—
Mihael Lubas, Vogrče	50.—
Franc Mohor, Lanceva	10.—
Apolonija Rupitz, Grabalja vas	30.—
Neimenovani, Gluhi les	20.—
Ana Wutte, Gluhi les	20.—
Lorenč Prajnik, Grabalja vas	10.—
Neimenovana, Mokrije	20.—
Johan Kuster, Mokrije	30.—
Neimenovana, Dobrla vas	10.—
Jožefina Tazol, Breg	30.—
Marija Spieler, Celovec	50.—

Mladinski dan

Tradicionalni mladinski dan, ki ga vsako leto prireja Katoliška mladina na drugem kraju dvojezičnega ozemlja, bo letos v Št. Jakobu v Rožu. Ker pa je letos na nedeljo svete Trojice skupna manifestacija obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, bo mladinski dan 15. junija.

Iztrebjenje belih Indijancev Guayakov

Guayaki, gozdni Indijanci, so povečoma svetle polti, zaradi česar so znani tudi kot „beli Indijanci“. Njihov način življenja je izredno zanimiv za antropološke študije. V glavnem so lovci, a tudi znani kot pesniki izredno lepih elegij in epskih pesmi. Medtem ko so bili v preteklosti gospodarji gozdov južnega Paragvaja, so danes, sicer že majhne skupine, stisnjeni v ozka področja.

Še pred leti so se morali umikati pred priseljenci, farmerji in kmetovalci vse globlje v gozdove. Danes je to že nemogoče. Priseljenci so namreč uničevali gozdove in si širili farme ter pašnike za govedo. Nekoč mirni in do brosrčni ljudje so danes prisiljeni zaradi lakote ubijati živali farmerjev. Obrlasti so to izkoristile in jih internirale v malem rezervatu „Colonia National Guayaki“.

šport - šport - šport - šport

Mladinske igre Alpe-Jadran v Celovcu

CELOVEC. — Druge mladinske igre Alpe-Jadran bodo 2. septembra 1975 v Celovcu. Tako so sklenili pred kratkim na posvetovanju na uradu športnega tajništva deželne vlade. Pogovorov, ki so potekali v prisrčnem ozračju, so se udeležili športni tajnik dežele, direktor Leo Marhl, zastopniki koroških športnih organizacij, iz Slovenije pa profesor Marko Račič, kot predstavnik športne zveze Slovenije. Opravičili so se predstavniki Furlanije-Juljske krajine, ki je lani organizirala prve mladinske igre v Vidmu.

Velika mladinska športna prireditel v Celovcu, ki bo pod pokroviteljstvom deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, bo zajela tele športne panoge: košarko, lahko atletiko, roket, streljanje in namizni tenis. Organizacijskemu odboru predseduje Helmut Maier, poma-

gajo in podpirajo pa ga deželno športno tajništvo, športne zveze in športni tiskovni klub Koroške. V okviru delovnega pogovora med predstavniki Slovenije in Koroške, je direktor Leo Marhl izročil navzočim pozdrave deželnega glavarja, ki je to mladinsko športno srečanje tudi potrdil. Zastopniki Koroške in Slovenije so po tej poti opozorili tudi na funkcije, ki jih imajo tako srečanja v korist dobrega sosedstva med narodi treh sosednih pokrajin.

Zanimanje mladine je tudi letos izredno veliko. Ob tej priliki so vsi prisotni predstavniki izrazili željo, naj bi iz teh mladinskih iger nastala mladinska olimpijada Alpe-Jadran.

Ob koncu so še sklenili, da bodo priredili prihodnje leto mladinske športne igre v Ljubljani.

Svetovno prvenstvo v motocrosu v Trziču

Ker bodo 8. junija t. l. v Trziču motociklične dirke za svetovno prvenstvo, ne bi bilo napak, če bi podali kratko zgodovino avtomobilskega in motociklističnega športa v Trziču.

Prvič so se drzni avtomobilisti na nevarni in ovinkasti cesti na Ljubelju pomerili leta 1926. Potem so se taka hitrostna avtomobilska tekmovanja v organizaciji prizadevnih Trzičanov vrstila vse do leta 1961, z izjemo nekaj let v času druge svetovne vojne.

Te dirke so vsako leto privabile na ljubeljske strmine množico gledalcev, ki so uživali ob drznih vožnjah, predvsem avstrijcev Weingartmanna, Pracha, Prucknerja in junaka ljubeljske proge Zahodnega Nemca Hildebrandta.

Toda, prišlo je leto 1962, ko so pričeli z gradnjo nove ceste na Ljubelju, ta pa za taka tekmovanja ni bila primerana in tudi njen osnovni namen ni bil tak. Trziški športniki pa s tem niso

prenehali z organizacijo tekmovanj. S ceste so se preselili na travnike ob njej in že isto leto (1962) organizirali prvo tekmovanje v motocrosu v Jugoslaviji. S tem je Ljubelj spet postal zanimiv za gledalce; začela se je razvijati nova, do tedaj neznana športna panoga — motocros.

Po šestih letih tekmovanj, prirejali so vsako leto državno prvenstvo, v tej panogi so leta 1968 prizadevni Trzičani prvič dobili pravico in s tem veliko priznanje mednarodne motociklistične organizacije FIM, da organizirajo svetovno prvenstvo v kategoriji motorjev do 250 ccm. Potem so tako tekmovanja organizirali še leta 1969 in 1972, lansko leto pa je bilo v dolini pod Ljubeljem svetovno prvenstvo v kategoriji do 125 ccm. Prav zaupanje mednarodne motociklistične organizacije je bilo največje priznanje trziškimi organizatorjem.